

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OM MÆND OG ØL

Bryggeriet i Glostrup

Sofie E. Jensen
GlostrupHistorie 2016

OM MÆND OG ØL

Bryggeriet i Glostrup

Sofie E. Jensen
GlostrupHistorie
2016

Titel: Om Mænd og Øl. Bryggeriet i Glostrup

Forfatter: Sofie E. Jensen

Redaktør: Stine Berndt

Udgivet af: Glostrup Lokalhistoriske Arkiv/

GlostrupHistorie v. Camilla Lynggaard Boysen

Udgivet med støtte fra: Glostrup Kommune/Kulturudvalget

Grafik: Rikke Jensen

Sat med: ITC Franklin Gothic og Clarendon

Papirtype: Silk 130

Tryk: Odsgard A/S

1. oplag

Oplag: 1.000

ISBN: 978-87-999184-0-9

© 2016 GlostrupHistorie

Indhold

- Forord5
- Christian Ditlev Friedel 7
 - Om Adam Friedel8
 - Om øl10
- Kammerherre Frederik Marcus greve Knuth
til grevskabet Knuthenborg.....15
 - Om bryggeriet RABESHAVE.....19
- Knud Christian Hansen.....21
 - Om mindet fra TREÅRSKRIGEN24
 - Om Friedels hjemkomst24
 - Om DEN NORDISKE INDUSTRI- OG LANDBRUGS- OG KUNSTUDSTILLING26
 - Om hvidtøl og bayersk øl.....28
 - Om Axels dagbog.....29
- Axel Hansen.....31
 - Om Axels maskiner.....36
- A/S Københavns Bryggerier og Malterier, Hafnia39
 - Om GLOSTRUP HUS.....44
 - Om BRYGGERENS DATTER45
 - Om minder fra bryggeriet i Glostrup49
- Tidslinje.....50
- Noter.....52
- Litteratur og kilder.....54
- Billedliste.....55

Forord

I Glostrup lå et bryggeri. Det blev grundlagt midt i byen, ud til den støvede landevej, der førte igennem den lille landsby. Bryggeriet var byens første industri. Som Glostrup med tiden voksede, voksede også bryggeriet og blev en af de største og længstlevende virksomheder i byens historie. I over 70 år blev der brygget øl i Glostrup.

I dag er bryggeriet for længst revet ned. Tilbage er kun den sidste bryggers pragtvilla – GLOSTRUP Hus – der i dag bruges af Glostrup Kommune.

Dette er en bog om de driftige og innovative mænd, der grundlagde og drev bryggeriet i Glostrup fra 1843. Det er fortællingen om fire bryggeriejere, der ikke blot var mænd af tiden, men mænd, der på hver deres måde bidrog til at forme deres samtid. Det er også en fortælling om en tid præget af industrialiseringens og borgerskabets første skridt.

I anledningen af Glostrups 825 års jubilæum, har GLOSTRUP LOKALHISTORISKE ARKIV sat fokus på bryggeriet i Glostrup. Fra første færd gav samtaler med efterkommere af både den første og sidste brygger stor inspiration til arbejdet. Det har givet ny viden og rejst nye spørgsmål. Spørgsmål, der har ledt til en ny gennemgang af arkivets store materiale og til indsamling af nye kilder fra bl.a. CARLSBERG ARKIV.

OM MÆND OG ØL er en levende skildring, hvor Arkivet med godt håndværk kommer ind under huden på mændene bag bryggeriet i Glostrup og følger nye kapitler til historien.

Stor tak til bryggernes efterkommere, til SLÆGTSHISTORISK FORENING og alle andre, der har hjulpet med bogen. En særlig tak skal lyde til Kirsten Lindaa Pedersen, frivillig ved GLOSTRUP LOKALHISTORISKE ARKIV, for hendes hjælp under forberedelsen af denne bog.

John Engelhardt

GLOSTRUP
K O M M U N E

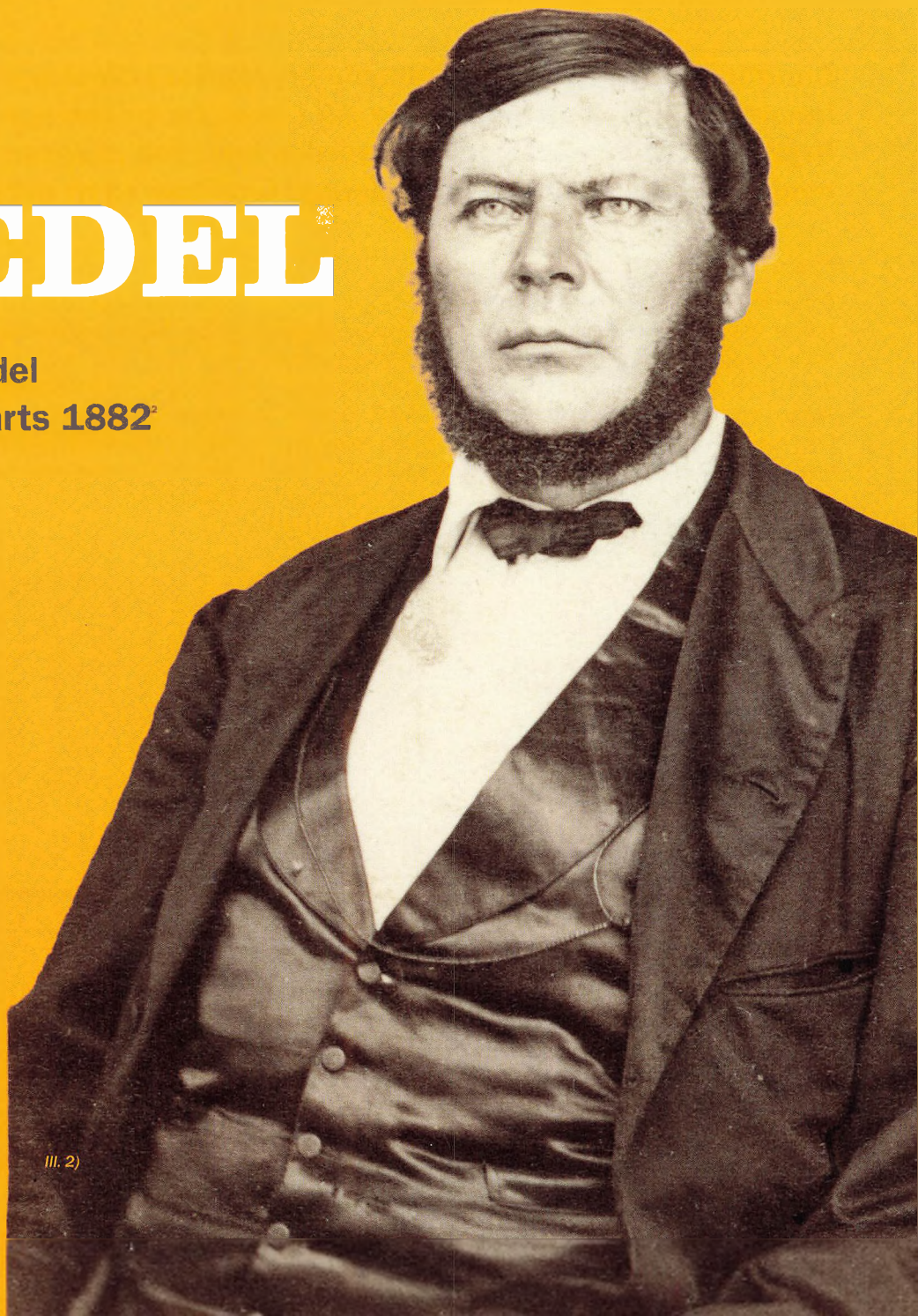
(...) Af en letsindig, men deslige ærlig Charactier

9. september 1873
Københavns Politi, Station ^{no}3

FRIEDEL

Christian Ditlev Friedel

7. juni 1817 - 26. marts 1882²

Christian Ditlev Friedel grundlagde bryggeriet i Glostrup. Han var en innovativ og visionær mand, der gik i front for tidens nye strømninger. Bryggeriet er et eksempel på, hvordan han greb chancen og opbyggede en moderne virksomhed ud af ingenting, fordi han så et nyt marked spire.

En dreng fra Horsens

Christian Ditlev Friedel bliver født i Horsens den 7. juni 1817. Han er søn af Georgine Mouritze Frich og den preussiskfødte Adam Friedel³. Adam Friedel tjente som militærembedsmand under NAPOLEONSKRIGENE, og i 1817 udnævntes han til krigsassessor, dvs. officer med speciale i juridiske spørgsmål hos DET JYSKE SKARPSKYTTE KORPS. Da korpset året efter nedlægges, drager Adam Friedel, sammen med en dansk adelsmand, ud på en række militære missioner i Rusland og derefter i Grækenland⁴. Han efterlader familien hjemme i Horsens. Christian

Ditlev Friedel er da blot 3 år, hans søster Sofie Magdalene 7 år og lillebror Ove Ferdinand 1 år.⁵

10 år efter Adam Friedels afrejse fra Horsens modtager familien i 1828 bud om hans død: Adam Friedel er angiveligt faldet i slaget ved Navarino under DEN GRÆSKE UAFHÆNGIGHEDSKRIG. Få år senere gifter Georgine sig igen, og familien flytter til København⁶.

OM ADAM FRIEDEL

Det viste sig, at Adam Friedel slet ikke døde under DEN GRÆSKE UAFHÆNGIGHEDSKRIG. Langt fra.

Adam Friedel kom til Osmanneriget i starten af DEN GRÆSKE UAFHÆNGIGHEDSKRIG (1821-1827). Her lod han sig, under dække af at være løjtnant Baron Friedel von Friedelsburg, hverve til den græske hær. I kraft af sin såkaldte adelige status kom han tæt på mange prominente personer. Alt gik godt indtil juni 1822, hvor en dansk løjtnant afslørede hans løgne, og Adam Friedel blev smidt ud af hæren.

I 1824 kom Adam Friedel til London, hvor han slog sig ned sig som litograf. Her tegnede han

en række portrætter af sine mange bekendtskaber blandt centrale politiske og militære personligheder fra DEN GRÆSKE UAFHÆNGIGHEDSKRIG. Sammen med en hr. J. Bouvier blev 24 af disse portrætter farvelagt og udgivet som litografier i både London og Paris. Litografierne fik så stor succes, at de blev genudgivet igen og igen i Europa, USA og Indien helt frem til 1832.

Adam Friedel returnerer til Athen i 1865. Hvor og hvornår han dør, vides ikke⁷.

Ill. 3) Portræt af Ali Pasha, tegnet af Adam Friedel.

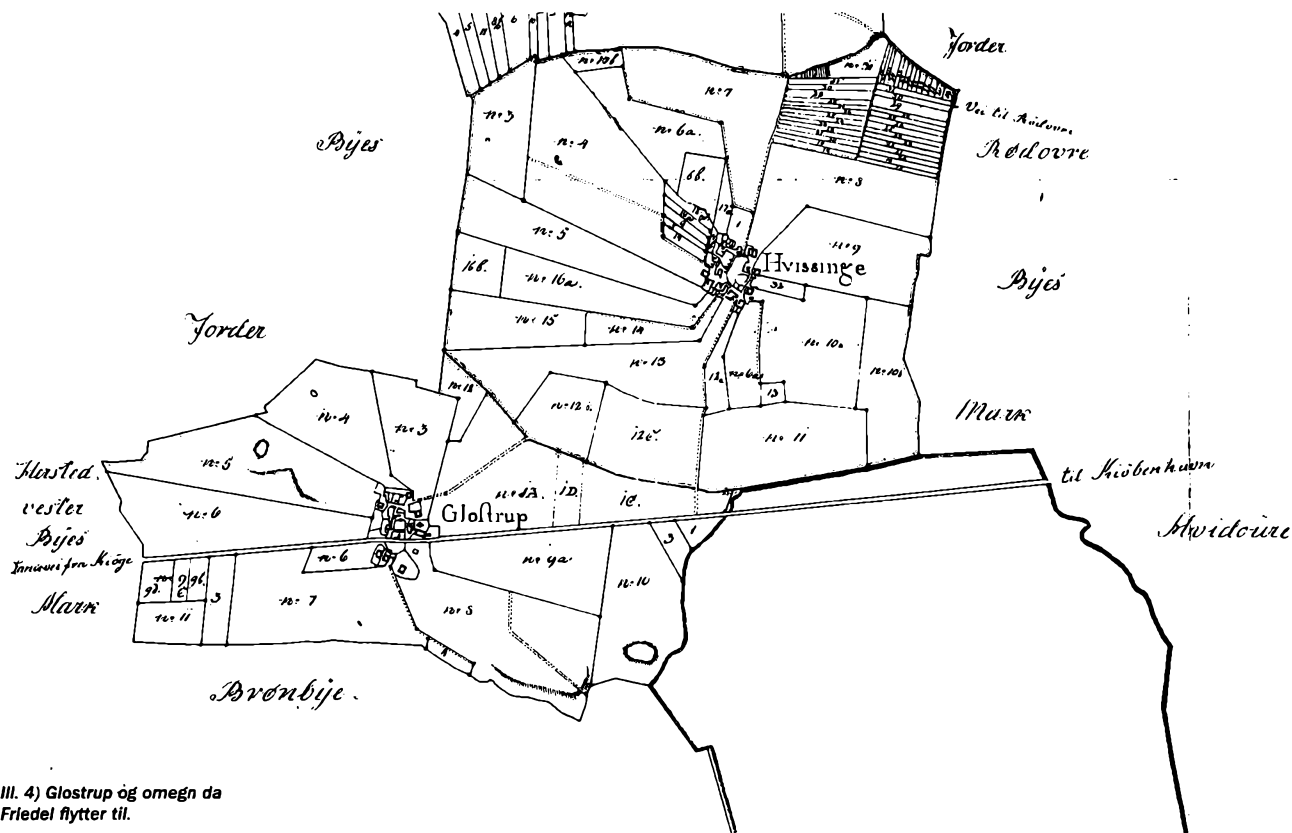
Friedel kommer til Glostrup

På en forårsdag i 1838 flytter den nu 20-årige Christian Ditlev Friedel til Glostrup. I den lille landsby slår han sig ned som glarmester⁸. Efter få år er Friedels virksomhed stor nok til, at han kan ansætte en arbejdsmand⁹. Han får også råd til at købe en grund midt i byen, hvor han får opført et hus i to etager¹⁰. Som Friedel falder til i sin nye by, lærer han også de nye naboer – og deres døtre – at kende. Og en sommerdag i 1842 gifter Friedel sig med den lokale gårdejerdatter Mette Rasmusdatter¹¹.

Samtidig med bryllupsforberedelserne arbejder Friedel på en

ny idé: Han vil være brygger. Hos Friedel er der ikke langt fra tanke til handling, og allerede året efter brylluppet står hans bryggeri færdigt med malkølle, svalebænk og en indmuret kobberkedel¹².

Bryggeriet kommer godt fra start, og i 1845 har Friedel hele syv ansatte boende til at varetage brygning, husarbejde og dyrehold, der ud over arbejdsheste også tæller køer og grise¹³ – han er dermed byens største arbejdsgiver¹⁴, og bryggeriet bliver den første og i mange år eneste industri i hele Glostrup Sogn¹⁵.

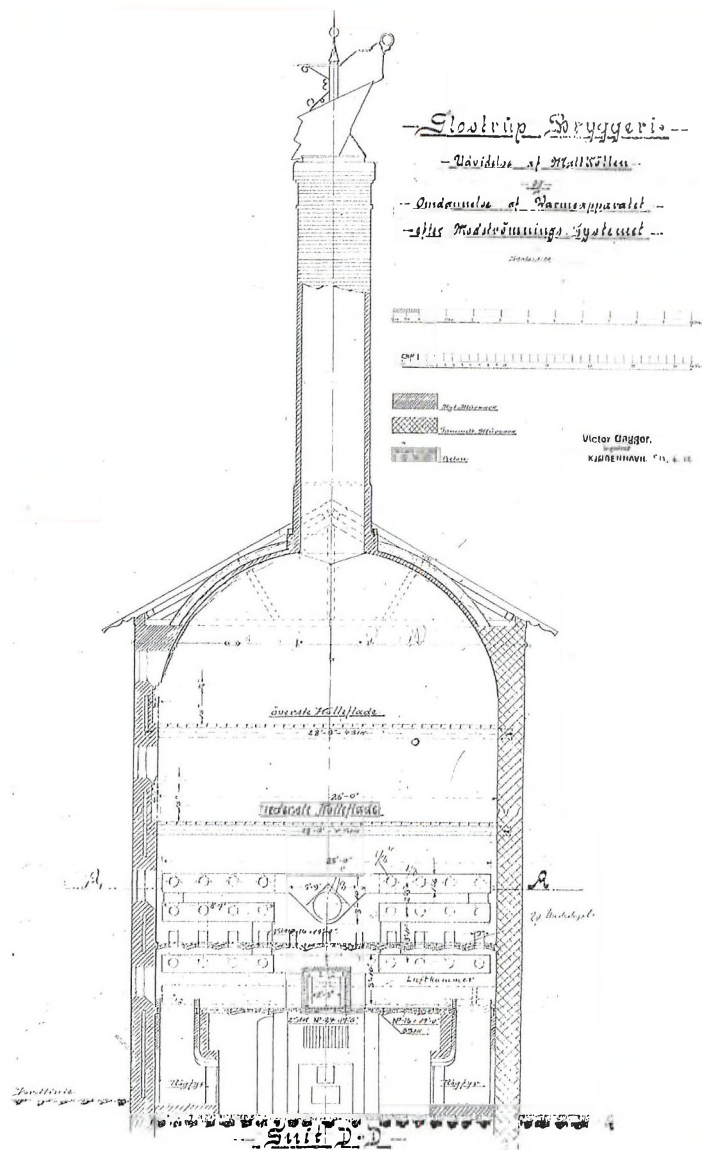
OM ØL

Øl består traditionelt af fire hovedingredienser: vand, malt, humle og gær.

Malt fremstilles oftest af byg. Fremstilling af malt består af tre processer: støbnings-, spirings- og tørringsprocessen. I støbningen udblødes byggen i store kar med vand. Den nu vandmættede byg breddes derefter ud på maltgulvet, hvor den skal spire. Her bliver malten regelmæssigt kastet og dermed vendt. Efter blot fem døgn afbrydes spiringsprocessen, og den nu let spirede byg – grønmalten – flyttes til maltkøllen¹⁶. En maltkølle er en tørringsovn, hvor grønmalten ristes¹⁷. Efter tørringen kan malten lagres til senere bryg. Tørringstemperaturen har stor indflydelse på øllets smag og farve.

Selve ølbrygningen består af tre faser: Mæskning; hvor malten opvarmes i vand til en mæsk. Urtkogning; hvor urten sies fra mæsken og koges med humle. Fermentering; hvor den afkølede urt tilsættes gær. Herefter påbegyndes evt. lagring.

Da Friedel grundlagde bryggeriet i 1843, bryggede han som alle andre hvidtøl. En overgæret øltype, hvor øllen gærer mellem tre og seks dage ved stuetemperatur¹⁸. Det var den eneste øltype, der blev brygget i Danmark, indtil CARLSBERGS grundlægger, J.C. Jacobsen, i slutningen af 1840'erne

III.5) Byggetegning fra ombygningen af maltkøllen i 1912.

bragte en ny gærtype hjem fra bryggeriet ZUM SPADEN ved München – en undergær¹⁹. Undergæret øl skal gære i en til to uger ved højest 5-10 grader²⁰. Med denne nye undergær lykkedes det ham i vinteren 1845-1846 at brygge sin første portion undergærede bayerske øl²¹. At brygge med undergæret øl var dog ikke uden risiko, for var gæren uren, kunne den forurene en hel ølbrygning. Skete det, var der ikke andet at stille op, end at hælde det hele ud²².

Det ændrede den danske mikrobiolog og laboratorieførstander Emil Chr. Hansen, en af gæringsfysiologiens pionerer, i slutningen af 1870'erne. Han udviklede en metode til at fremstille ren og stabil gær²³. Det betød, at man kunne undgå at få foruren sin ølproduktion. Metoden betød en økonomisk og kvalitetsmæssig forbedring af ølproduktionen verden over!

III. 6) I 1908 samlede bryggeriforeningen ind til fejringen af 25-års jubilæet for Emil Chr. Hansens opfindelse af rent gær.

BRYGGERIFORENINGEN.

FORRETNINGSFØREREN.

KØBENHAVN B. DEN 29. OKT 1908
VAREFORSKUDT 1. 8.
Telefon Nr. 6241.

Lb. N° 109.

Hr. Direktør Axel Hansen.

A/S Københavns Bryggerier & Malterier.

Den 12. November d. A. er det 25 Aar siden, det første Bryg blev gjort med ren Gær efter Professor Emil Chr. Hansens Opfindelse. Under Hensyn til den store og betydningsfulde Indflydelse denne Opfindelse har haft for Bryggeriindustrien hele Verden over og den Ære og Hæder, som Professor Hansen derved har beredt den danske Bryggerstand, har Bestyrelsen følt det som sin Pligt, ikke at lade 25 Aarsdagen gaa upaaagtet hen.

Paa et den 27. Oktober afholdt Bestyrelsesmøde har Bestyrelsen derfor vedtaget den 12. November at overbringe Professor Hansen Foreningens Tak og Lykønskning og samtidig meddele ham, at man har ønsket at kunne knytte ham til Foreningen som dens første Æresmedlem og lade hans Buste udføre i Marmor til Foreningen, dog saaledes at han selv for sin Livstid erholder Besiddelse af den, og endelig at overrække ham en Donation som særlig Hædersgave.

Idet jeg herved efter Bestyrelsens Ordre meddeler Dem foranstaaende, skal jeg tilføje, at Bestyrelsen ikke har næret Tvivl om, at den havde alle Medlemmernes Tilslutning, naar den

saaledes paa disse Maader søgte at give et passende Udtryk for den Tak og Erkendtlighed, som den danske Bryggeriindustri er Professor Hansen skyldig.

Da det imidlertid er første Gang, at der er Tale om at optage nogen som Æresmedlem af Foreningen, og der ikke i Lovene findes nogen herhen hørende Bestemmelse, ønsker Bestyrelsen Medlemmernes Sanktion i saa Henseende, og denne vil blive anset som foreliggende, naar De ikke inden Tirsdag den 3. November har gjort skriftlig Indvending herimod.

Da Professor Hansen jo ikke gerne inden selve Jubilæumsdagen skulde blive bekendt med, hvad Foreningen som nævnt agter at foretage, beder man Dem at betragte nærværende Skrivelse som fortrolig.

E. O.

Ærbødigst

Brønnum

Friedel ser et nyt marked

I 1800-tallet var brøndvandet ikke rent nok til at drikke, og derfor drak alle hvidtøl i stedet for. Mens Friedel boede i København bemærker han, at de Københavnske bryggerier ikke sendte øl ud af byen. Han ser derfor et stort marked for „billig og bekvem forsyning med sundt og godt øl“ til landboerne²⁴. Et lokalt bryggeri ville kunne spare dem enten arbejdet ved selv at brygge hvidtøl eller den tidskrævende rejse med hestevogn til hovedstaden. Det er derfor, Friedel grundlægger sit bryggeri i netop Glostrup, i passende afstand fra København og med et stort opland fyldt med potentielle kunder.

Friedels blik for nye muligheder begrænser sig ikke til ølproduktion. Omkring Glostrup bor der ca. 200 daglejer familier, der i modsætning til bønderne, ikke er selvforsynende. Det ser Friedel som endnu et potentielt marked, og derfor anmoder han i 1846 kongen om tilladelse til at handle med fødevarer fra sit hjem i Glostrup.²⁵

Bryggeriet brænder

En kold vinterdag rammer ulykken. Den 27. januar 1847 går bryggeriet op i lys lue.

„Ved lys Dag opkom en Ild i Skorstenen, som i faa Timer lagde alt i aske“²⁶.

En ulykke kommer sjældent alene, for efterfølgende finder Friedel ud af, at Københavns Borgerrepræsentation kan udnytte hans ulykke til at få bryggeriet lukket. Der findes nemlig en gammel lov, der forbyder anlæggelsen af bryggerier inden for to miles afstand til hovedstaden. Vælger borgerrepræsentationen at håndhæve loven, kan Friedel ikke genopbygge sit bryggeri – og dermed ikke betale sine kreditorer. For at forhindre dette, skriver Friedel straks til den enevældige konge for at få hjælp. Han forklarer, hvordan bryggeriet er anlagt i god tro, og med tilladelse fra STIFTSAMTMANDSKABET. Han uddyber desuden, at han ikke er i konkurrence med hovedstadens bryggerier, men udelukkende ønsker at forsyne landbobefolkningen med øl²⁷. En sommerdag i 1847 får Friedel endelig svar. Christian

den 8. giver ham tilladelse til at drive bryggeri i Glostrup, såfremt han denne gang forsyner bryggeriet med tegltag.²⁸ Allerede samme efterår har Friedel genopført bryggeriet – nu med tegltag.²⁹

Bryggeriet udvides og sælges

Trods branden har Friedel fået blod på tanden, og i 1851 kaster han sig ud i et nyt bryggerieventyr. Han køber en stor grund på Christianshavn, hvor han grundlægger bryggeriet RABESHAVE – et fire etager højt bryggeri drevet af dampkraft³⁰. Det er kun få år efter, bryggeriet CARLSBERG i Valby som de første indførte dampkraft, og længe før det blev almindeligt i branchen³¹. I løbet af de næste år vokser RABESHAVE til et af byens største bryggerier³².

Kort efter flytter Friedel og Mette fra Glostrup til Christianshavn med deres fem børn³³. Her møder familien den tidligere udenrigsminister og kammerherre Frederik Marcus greve Knuth til grevskabet Knuthenborg. Den lollandske greve Knuth ejer grunden ved siden af RABESHAVE – en brandtomt efter en nedbrændt mølle³⁴ – og han er, ligesom Friedel, interesseret i nye muligheder. Friedel og greve Knuth bliver forretningspartnere, da Friedel i 1852 sælger begge sine bryggerier til greve Knuth for 100.000 rigsdaler³⁵. Det er en svimlende høj sum i midten af 1800-tallet, hvor en skolelærers løn til sammenligning er på cirka 500-600 rdl. årligt, og grevskabet Knuthenborg er sat til en værdi af ca. 2.500.000 rdl³⁶. Skønt Friedel sælger, forlader han ikke bryggerierne. Knap er blækket tørt på salgskontrakten, før de to mænd indgår en 20-årig forpagtningskontrakt, hvor Friedel lejer alt, hvad han lige har solgt, tilbage fra greve Knuth. Aftalen frigiver kapital til Friedel samtidig med, at han fortsætter som brygger mod en årlig leje på 12.000 rdl. Ud over selve ejendommene forpagter Friedel også inventar, samt en mængde byg, humle og kul til bryggeriets drift samt et ekstra lager i Valby³⁷.

III. 7) Friedels bryggeri, med beboelsen til venstre, som det så ud i 1872.

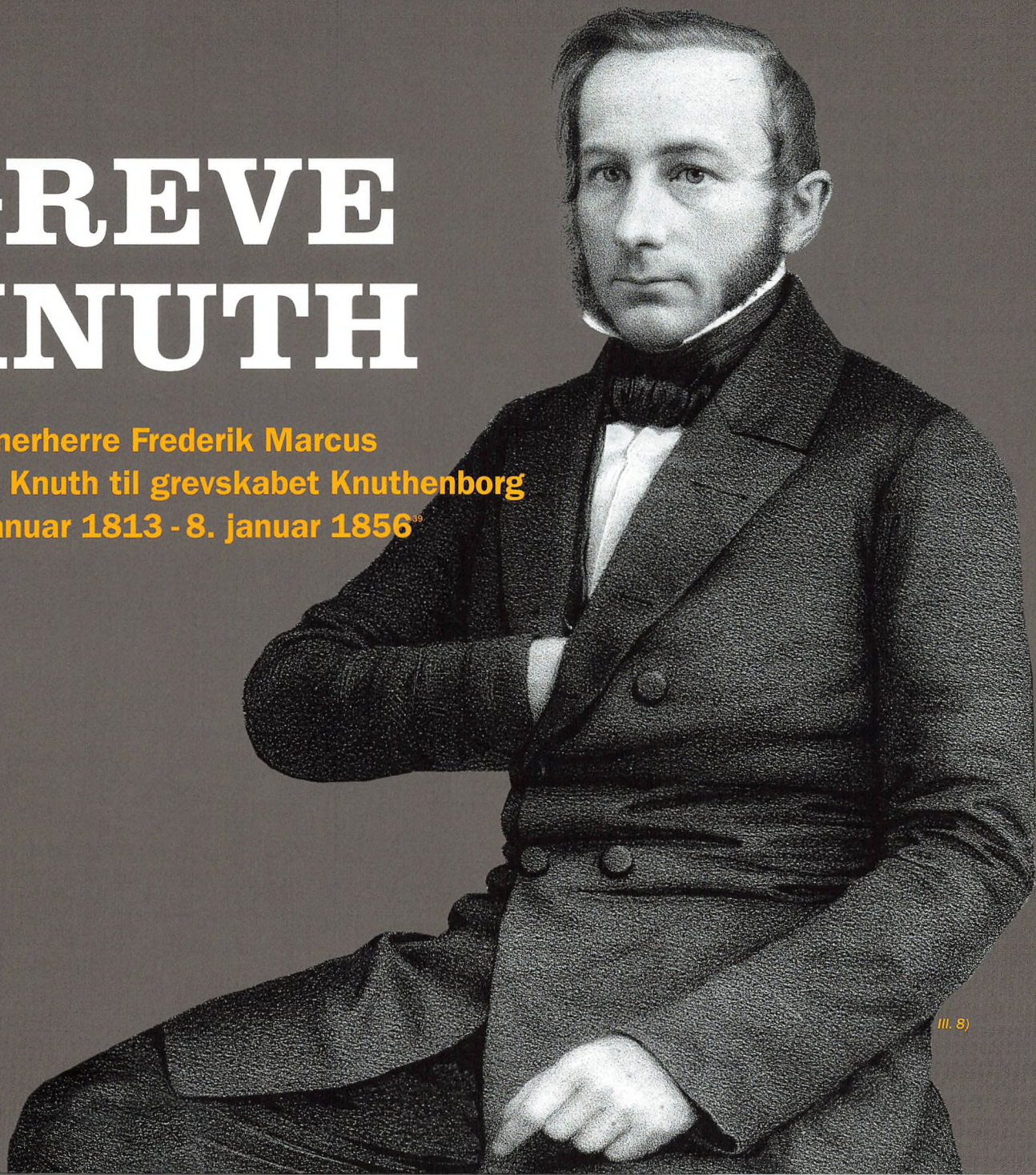

Periodens mand, men en atypisk aristokrat

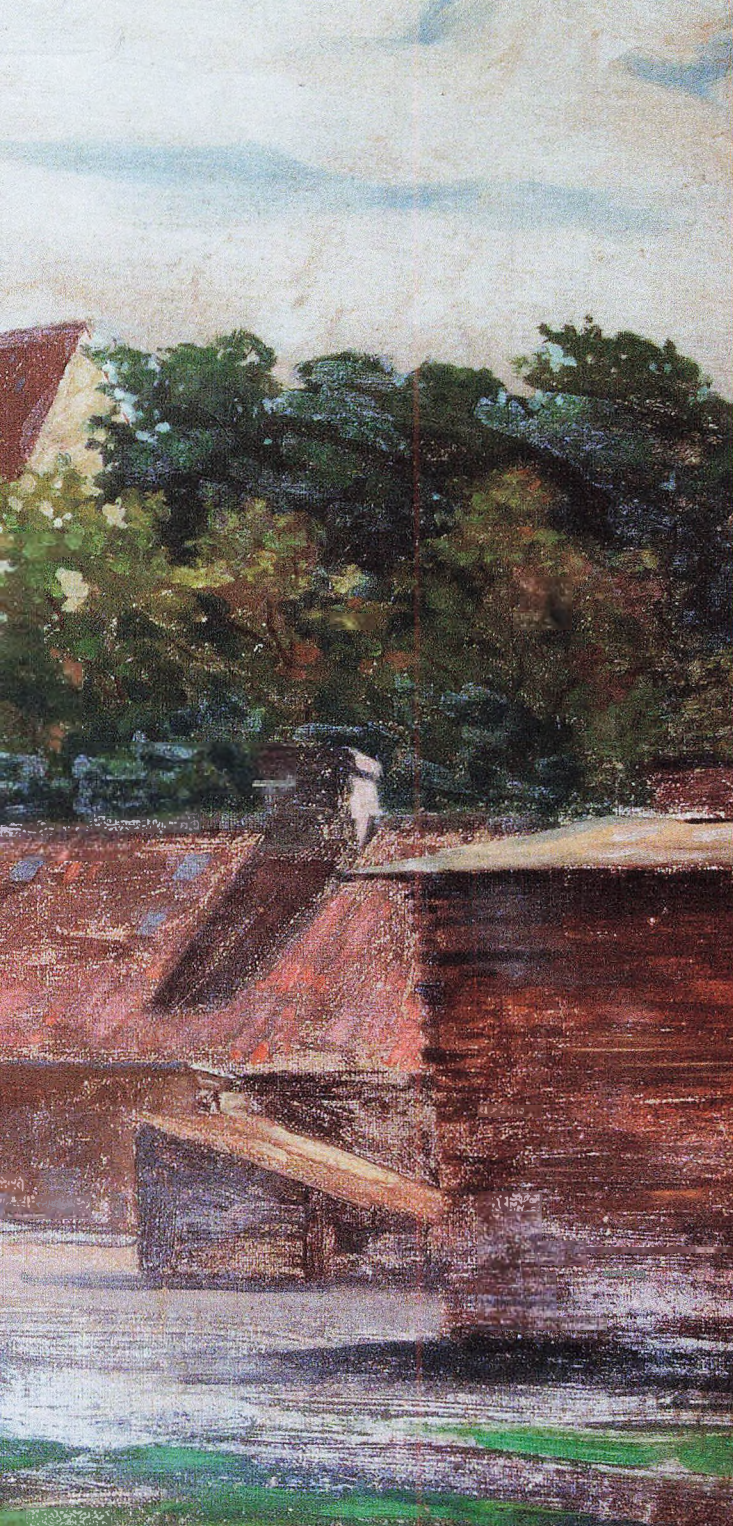
2016, Jesper Munk Andersen, Museumsinspektør
Reventlow-Museet Pederstrup^{ns}

GREVE KNUTH

Kammerherre Frederik Marcus
greve Knuth til grevskabet Knuthenborg
11. januar 1813 - 8. januar 1856³⁹

OM BRYGGERIET 'RABESHAVE'

I 1851 grundlagde Friedel et bryggeri på Langebrogade 6-8, Christianshavn⁴⁹: RABESHAVE. Her indførte han straks moderne dampkraft⁴⁹. J.C. Jacobsen på CARLSBERG havde som den første brygger indført dampkraft, da han startede op i Valby i 1847, og først fra midten af 1870'erne blev dampkraften hverdag på de danske bryggerier⁵⁰. Bryggeriet RABESHAVE var altså både et stort og moderne bryggeri. Ved en fabrikstælling i 1855 havde RABESHAVE 33 ansatte og en årlig produktionsværdi på 50.000 rdl. fra ølproduktion og 40.000 rdl. fra spiritus – formodentlig brændevin. Til sammenligning havde bryggeriet i Glostrup ved samme tælling fire ansatte og en årlig produktion til en værdi af 8.000 rdl., og CARLSBERG i Valby havde 14 ansatte og en årlig produktion til en værdi af 55.000 rdl.⁵¹

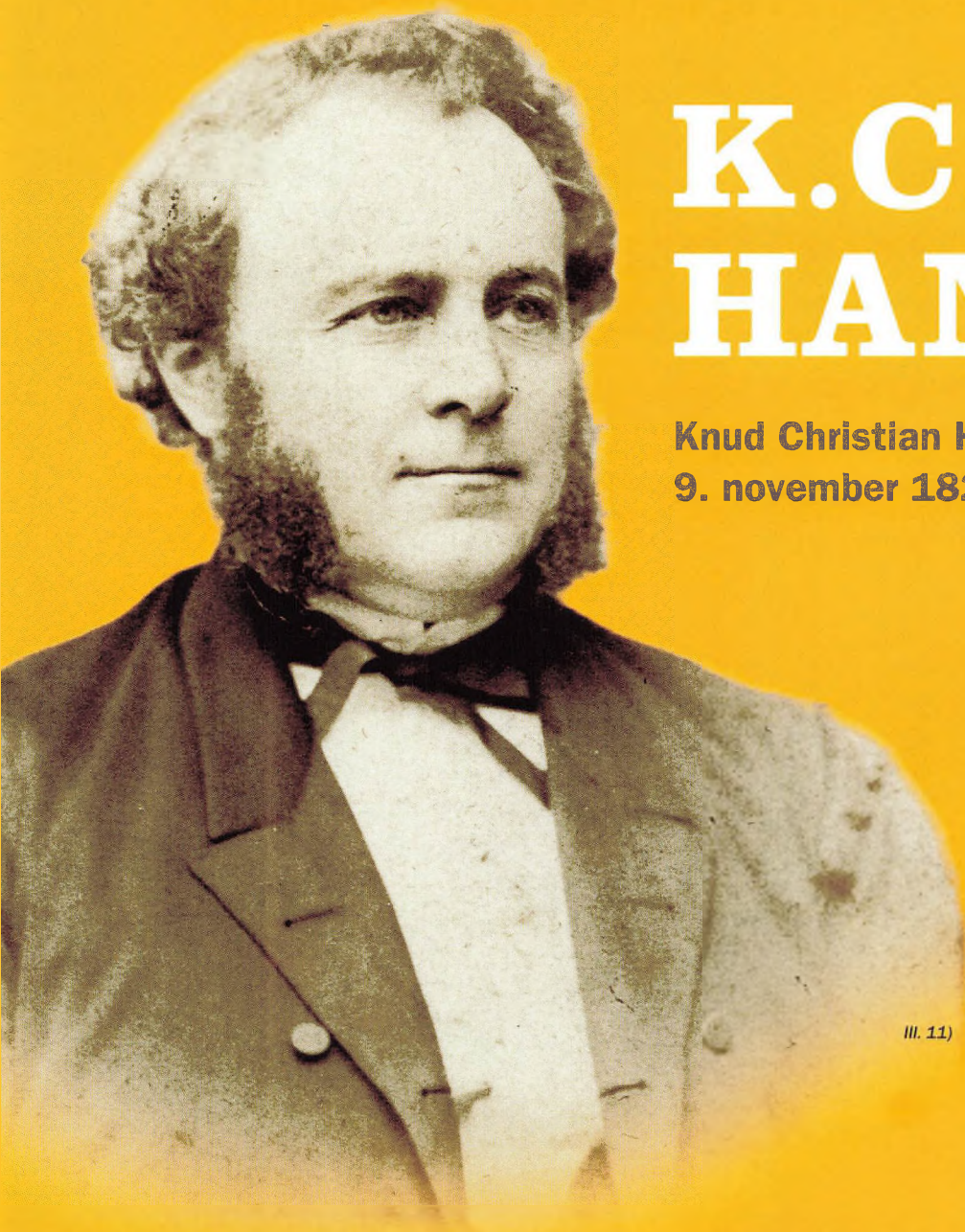
I 1891 indgik RABESHAVE i den første store bryggerisammenslutning De FORENEDE BRYGGERIER, der i 1905 solgte RABESHAVE fra⁵².

III, 10) RABESHAVE, 1903

*Han har været en Søn som Faa, og en Broder som
Færre; der slaaer det Kjærligste Hierte i hans Bryst!*

30. august 1871, Carl Frederik Stub,
Sognepræst i Glostrup⁴

K.C. HANSEN

Knud Christian Hansen

9. november 1826 - 2. februar 1892⁵⁴

Knud Christian Hansen overtog styringen af begge bryggerier i en turbulent tid. Han varetog opgaven med stor flid og dygtighed, der strakte sig langt ud over bryggeriernes mure.

K.C. Hansen træder til

Da greve Knuth dør, og Friedel udvandrer, står bryggerierne både uden ejer og forpagter. Den nye ejer bliver den unge, ugifte Knud Christian Hansen, der har arbejdet og boet på bryggeriet RABESHAVE i årene op til greve Knuths død og som formentlig er en nær ven af Friedel⁵⁵. Han køber bryggeriet i Glostrup af greve Knuths bo for 18.000 rdl. For at financiere sit køb låner K.C. Hansen i alt 9.500 rdl.⁵⁶ af greve Knuths enke og af Friedels to døtre på 1 og 3 år, der til gengæld får pant i bryggeriet⁵⁷.

Umiddelbart efter købet af bryggeriet i Glostrup køber K.C. Hansen sammen med proprietær Frederik Vilhelm Schytte også RABESHAVE for 80.000 rdl. K.C. Hansen køber 1/3 af RABESHAVE, mens Schytte køber 2/3⁵⁸.

Krigshelt og familiefar

K.C. Hansen bliver født den 9. november 1826. Han vokser op i Horsens som ældste barn i en søskendeflok på syv hos sine forældre Elisabeth Maria Printz og Hans Hansen. Hans Hansen er snedkermester med et par svende og lærlinge under sig⁵⁹. Som ældste søn er det meningen, at K.C. Hansen skal overtage sin fars forretning, og han kommer da også i snedkerlære⁶⁰. I 1848 udbryder der krig i Slesvig, og i kølvandet på krigsudbruddet opstår en national vækkelse⁶¹. I denne nationale ånd forlader den 22-årige K.C. Hansen i 1849 livet som snedkerlærling og melder sig som mange andre unge mænd under fanerne. Efter krigens afslutning i 1850 forlader K.C. Hansen igen hæren. Det vides ikke, hvad han oplever under TREÅRSKRIGEN, men han ansøger senere om en erindringsmedalje⁶², og han erhverver sig også en kort sabel – en

III. 12) K. C. Hansens erindringsmedalje fra TREÅRSKRIGEN.

faskinkniv⁶³ – som minde om krigen. Efter TREÅRSKRIGEN vender K.C. Hansen ikke hjem til snedkerlivet i Horsens, men bliver i stedet bryggerknægt hos Friedel på RABESHAVE⁶⁴.

Da K.C. Hansen overtager de to bryggerier i slutningen af 1850'erne, flytter han til Glostrup sammen med to af sine yngre søstre Abelone og Rasmine⁶⁵. Senere, efter hans far dør, flytter også moren og lillesøsteren Caroline Mathilde ind på bryggeriet i Glostrup⁶⁶.

I 1870 flytter K.C. Hansen fra Glostrup og ind i en lejlighed på RABESHAVE⁶⁷. Året efter gifter den nu 44-årige brygger sig med den godt 20 år yngre Otine Vilhelmine Marie Olsen⁶⁸. 30. august fører han sin unge brud ned af kirkegulvet⁶⁹, og knap fire måneder efter brylluppet føder Otine parrets første barn, sønnen Axel Hansen⁷⁰. I årene efter vokser den lille familie med først Knud og siden Elisabeth Marie. Skønt familien bor på Christianshavn er alle K.C. Hansen og Otines børn døbt i Glostrup Kirke⁷¹. Den sidste er Astrid, der bliver født i foråret 1879, og kort efter flytter familien tilbage til Glostrup⁷².

III. 13) K.C. Hansens mor, Elisabeth Hansen, i ca. 1880.

III. 14) Otine med sin og K.C. Hansens lille søn, Axel, i 1872.

OM MINDET FRA 'TREÅRSKRIGEN'

Under TREÅRSKRIGEN indgik faskinkniven som del af den preussiske hærs udrustning. Først fire år senere indførte den danske hær faskinknive. Der var dog ikke tale om nye knive, men om genbrug af knive, der var erobret under netop TREÅRSKRIGEN. Ud fra stemplet på skeden, ses det at, K.C. Hansens kniv er optaget i den danske hærs udstyr i 1854

III. 15) K. C. Hansens faskinkniv.

OM FRIEDEL'S HJEMKOMST

I 1873 vender Friedel tilbage til Danmark. Rig på erfaring fra livet i Amerika, nedsætter han sig som udvandringsagent med økonomisk støtte fra K.C. Hansen⁷⁴. Da Friedel emigrerede i 1856 var han blandt de første danskere, der tog til Amerika. Senere eksploderede antallet af emigranter, og som udvandringsagent var det Friedels job at sælge billetter til turen over Atlanten og at hjælpe folk afsted⁷⁵. At blive udvandringsagent krævede dog mere end blot kendskab til livet som udvandrers. Der skulle søges autorisation hos politiet, der bedømte ansøgerens karakter, ligesom ansøgerne skulle stille økonomisk sikkerhed på op mod 10.000 rdl. Desuden krævede det et ledigt agentur hos et rederi⁷⁶. Skønt udvandringspolitiets chef, inspektør Korn, udtalte at „Udvandringsagenterne er gennemgående hæderlige folk“⁷⁷ led udvandringsagenter under et dårligt ry. Mange emigranter, der var rejst ud med lovning på guld og grønne skove, følte sig snydt, når virkeligheden på den anden side af Atlanten viste sig ikke at kunne leve op til deres

forventninger⁷⁸.

Friedel var en aktiv agent, med mange lokale agenter under sig⁷⁹. Men han fik alligevel aldrig betalt K.C. Hansens etableringsstøtte tilbage. Så da Friedel døde i foråret 1882, mødte K.C. Hansen op ved gennemgangen af hans bo og gjorde krav på den smule, der måtte være af værdi. Det var ikke meget, og K.C. Hansen endte med at betale for Friedels begravelse⁸⁰.

Friedel efterlod sig angiveligt syv børn: Fem børn af første ægteskab, et barn fra et ægteskab i Amerika samt et uægte barn med den husbestyrerinde, han delte de sidste år af sit liv med⁸¹.

III. 16) Friedel blev udvandringsagent for redderiet CUNARD LINE.

K.C. Hansen ekspanderer

I årene efter K.C. Hansen overtog de to bryggerier, bliver det bayerske øl mere og mere populært⁸², og han er ikke sen til at følge med udviklingen. Bayersk øl er dog langt sværere at brygge end hvidtøl, og i 1870'erne er den helt store udfordring afkøling. At brygge bayersk øl kræver lave temperaturer, og da der endnu ikke er en teknik til afkøling, er det kun muligt at brygge om vinteren. Men som efterspørgslen stiger, stiger også behovet for at kunne brygge året rundt. Derfor eksperimenterer K.C. Hansen, som en af de første i Danmark, med afkøling af gær på RABESHAVE, hvor han anbringer isbeholdere

over gærkældrene⁸³.

K.C. Hansen investerer også i ejendomme og jord og ejer bl.a. en betydelig del af Glostrups jorde⁸⁴, BALLERUP KRO⁸⁵ og ejendomme i København⁸⁶. Sammen med overretssagfører Schytte køber K.C. Hansen eksempelvis ejendommen RAVNSBORG på Nørrebro, som de ønsker at omdanne til teater. Det lykkes i 1886, da skuespilleren Ferdinand Schmidt får tilladelse til drive et teater i bygningen. Teatret omdøbes til NØRREBROS TEATER, og fungerer den dag i dag⁸⁷.

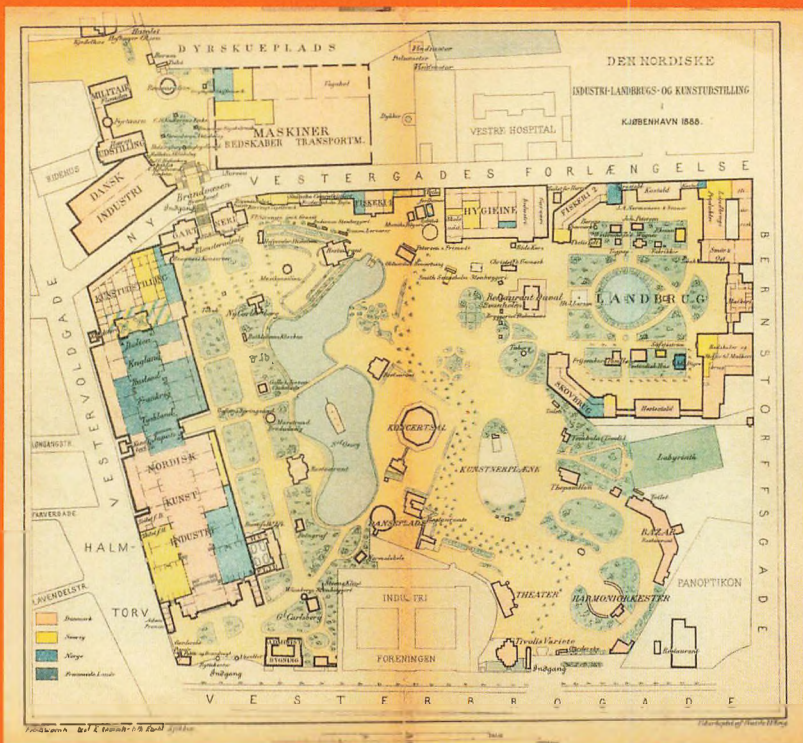

III. 17) Bryggeriarbejdere på RABESHAVE i 1887.

OM 'DEN NORDISKE INDUSTRI- OG LANDBRUGS- OG KUNSTUDSTILLING I KJØBENHAVN' 1888

DEN NORDISKE INDUSTRI-, LANDBRUGS- OG KUNSTUDSTILLING I KJØBENHAVN I 1888 var en storstillet styrkedemonstration af nordisk erhvervsliv med tusindvis af udstillere og hundredtusindvis af udstillingsgæster⁸⁸. Blandt de mange udstillere var også K.C. Hansen. Her fremviste han hvidtøl, bitterøl, dobbeltøl, skibsol samt bayersk lagerøl, brygget på RABESHAVE. I løbet af udstillingsdagene bryggede han desuden en særlig øl i udstillingsparken⁸⁹.

Med sig hjem havde K.C. Hansen en granitdrikkekumme udført af hans medudstillere Johan og Fritz Schan-nong⁹⁰.

III. 18) Axel Hansens datter Lise ca. 1920. ▲
Den øverste drikkekumme er til heste og
den nederste til hunde. Drikkekummen
står i dag i Rådhusparken, Glostrup.

III. 19) Kort over udstillingsområdet. ►

Arven til næste generation

I 1885 køber K.C. Hansen sin kompagnon Schytte ud af RABESHAVE⁹¹, hvorved han bliver enejer af både bryggeriet i Glostrup og RABESHAVE. Samme år flytter K.C. Hansen og familien fra Glostrup ind på RABESHAVE, hvor de bliver boende frem til K.C. Hansens død i 1892⁹².

I Glostrup flytter K.C. Hansens lillesøster Gertrud og hendes mand, Andreas Jauntzen, i 1887 ind på bryggeriet som forvaltere⁹³. Få år senere flytter K.C. Hansens ældste søn Axel ind⁹⁴, for at begynde sin oplæring i bryggeriets alsidige opgaver, der bl.a. består af maltning, brygning og regnskab⁹⁵. Sammen med sin far påbegynder Axel i 1890 også den

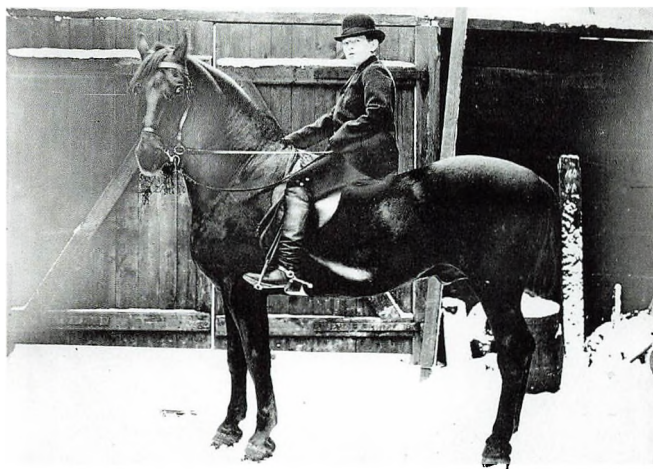
omfattende udbygning af bryggeriet i Glostrup. De starter med et nyt malteri⁹⁶.

I sine over 30 år som brygger har K.C. Hansen skullet manøvrere i en stadig hårdere konkurrence. I 1800 var der omkring 100 bryggerier i København, i 1855 var der 25 bryggerier tilbage og i 1887 blot 14⁹⁷. I 1891 står bryggeribranchen over for endnu en udfordring, da staten indfører skat på øl med et alkoholindhold på over 2,25 vægtprocent⁹⁸. Med udsigt til indførelsen af denne skat, vælger 12 københavnske bryggerier i 1891 at slå sig sammen i aktieselskabet DE FORENEDE BRYGGERIER for at stå stærkere i den pressede bryggeribranche. K.C. Hansen er en af de bryggeriejere, der indgår i det nye selskab. Derfor sælger han RABESHAVE til DE FORENEDE BRYGGERIER og indtræder i selskabets bestyrelse⁹⁹. Bryggeriet i Glostrup forbliver selvstændigt.

2. februar 1892 dør K.C. Hansen 65 år gammel.

III. 20) Familien samlet i 1890. Den unge Axel sidder til højre overfor sin onkel Andreas Jauntzen. Bagerst i profil ses Andreas kone, Axels faster Gertrud.

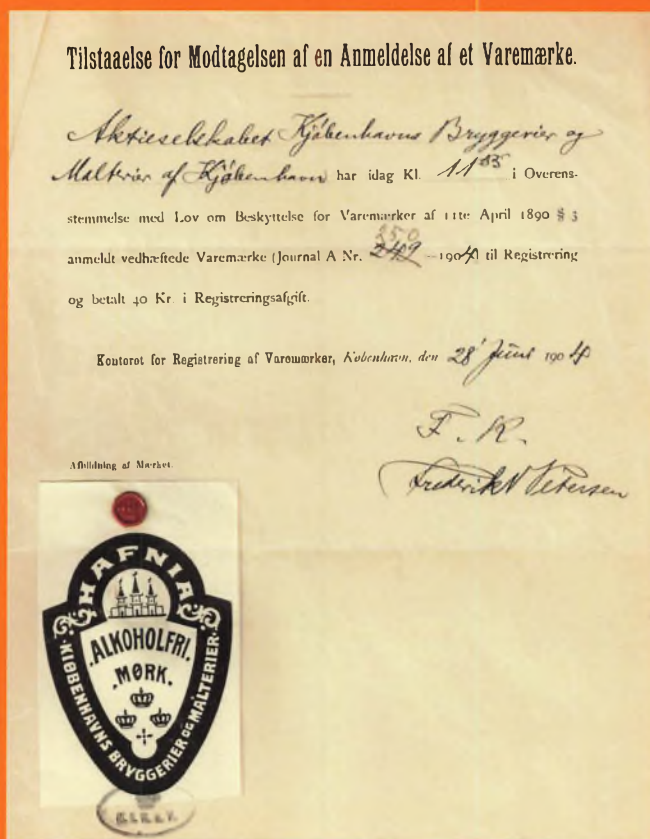
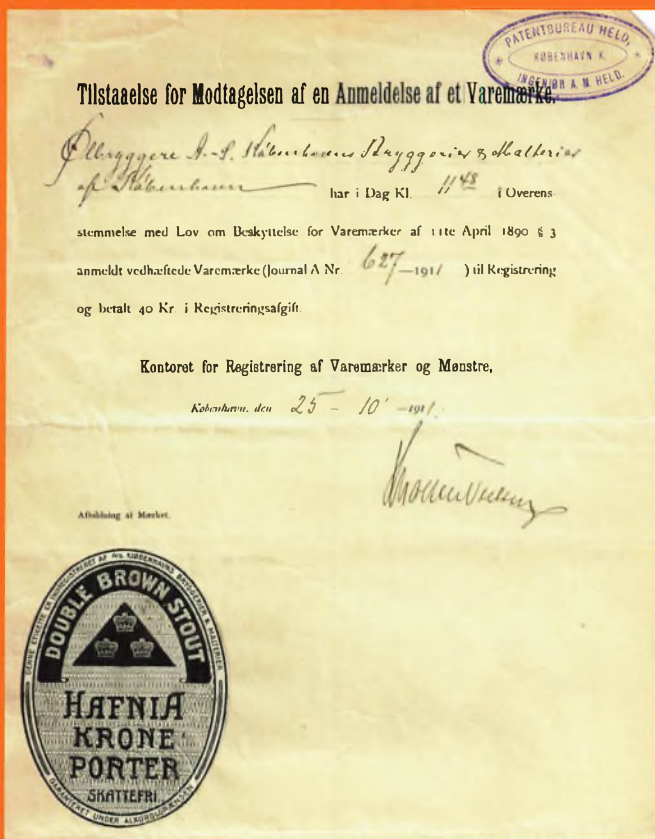

III. 21) Axel Hansen til hest på RABESHAVE i 1888.

OM HVIDTØL OG BAYERSK ØL

I 1843 var overgæret øl, som hvidtøl, den eneste øltype, der blev produceret i Danmark. Først i 1847 introducerede brygger J. C. Jacobsen på CARLSBERG bayersk øl til det danske marked, hvorefter mange gjorde ham kunsten efter¹⁰⁰. Blandt andet Friedel på bryggeriet RABESHAVE. Han måtte tilsyneladende opgive brygningen af bayersk øl allerede efter få

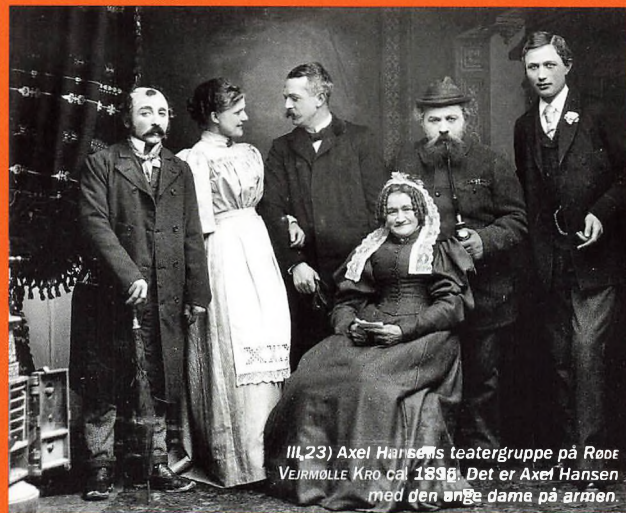
år, da han ikke havde den fornødne lagerplads¹⁰¹. Efter K.C. Hansen kom til, genoptog han brygningen af bayersk øl på RABESHAVE¹⁰², mens han i Glostrup sandsynligvis fortsatte med at brygge hvidtøl. Axel Hansen satser udelukkende på hvidtøl og anden øl med lavt alkoholindhold¹⁰³.

III. 22) Varemærkepatent fra KØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER i starten af 1900-tallet.

OM AXELS DAGBOG

Fra 1. januar til 10. maj 1890 førte Axel Hansen dagbog. Her får vi et unikt indblik i den unge bryggersøns liv, mens han er under oplæring som brygger. Ud over de mange arbejdsopgaver på bryggeriet, kan vi se, at Axel ofte går i teateret med sine forældre i København, og at familien næsten dagligt mødes enten på RABESHAVE, i Glostrup eller Ballerup. Og vi kan se, at han er aktiv i en lille teatergruppe.

III.23) Axel Hansens teatergruppe på Røde
VEJRMOLLE KRO ca 1896. Det er Axel Hansen
med den unge dame på armen.

Følgende er citater fra Axels dagbog¹⁰⁴:

Lørdag d. 1. februar 1880

„Brygget. Modtaget Korn fra Hans Rasmusens Enke. [...] Opskrevet på Folketalslisten. Knud kom her ud med 4 Toget“.

Hans Rasmussen var bror til Mette Rasmussen, Friedels kone. Knud er Axels lillebror.

Mandag d. 3. februar 1890

"Tog til Kbh. Kl: 9 med Regnskabet, kom tilbage Kl: 1. 2 Vogne fra Rashesave med Malt 52 Sække hvoraf 15 Sække Basismalt. Løb paa Skøjter fra 4-5. [...] Kl: 6 Aften. Vogn fra Ballerup med Sten."

Torsdag d. 13. februar 1890

„[...] Opsat Ringeledning i Bryggeriet. Fader kom kl. 12 sammen med Moder, Prahl, og Prokurator.

*Kjøbt Madam Jensens Gaard for
85.000 Kr. og 2 SkP. Land.[...].“*

Madam Jensen var enke efter Peder Ludvig Jensen, der var søn af Christian Jensen, at hvem Friedel i sin tid havde købt den jord af, bryggeriet er grundlagt på.

Søndag d. 16. marts 1880

"Gjort Regnskab. Moder, Knud, Marie, Astrid var her. [...] Spillede Komedie oppe i Kroen om Aftenen. Jaunsen, Knud Westergaard og Jomfru Jensen var med."

Tirsdag d. 25. marts 1890

"Savede Lægter paa Rundsaven. Peter Martinsen og to Svende. Fader og Moder kom Kl: 12 tog ind Kl: 4.24. Jeg tog ind 5.24 var i Casino saa Jorden rundt i 80 Dage. [...]"

**Gravet Grøfter i Marken – kjørt
Kartofler hjem fra Marken [...]”**

Lørdag d. 29. marts 1890

„[...] Ingeniør Bagger og Murmester Ole Larsen var her og afsatte Grunden til Maltgjøreriet. Fader kom Kl: 1 tog ind 4. Jeg var paa Hakkemose, tog ind til Kbh. 5.24, var til Journalistforen. Fest i Folketeatret.[...]“.

Søndag d. 20 april 1890

„Ballerup brændt Lørdag Nat Kl:
11. Ilden er muligvis paasat. Var i
Ballerup Kl: 10 Formiddag. Heste
og Køerne vare alle ude, paa en
Ko nær, som faldt ned i Naboen
Brønd“

Det er BALLERUP KRO, ejet af K.C. Hansen, der brænder. Efter branden genopfører K.C. Hansen kroen.

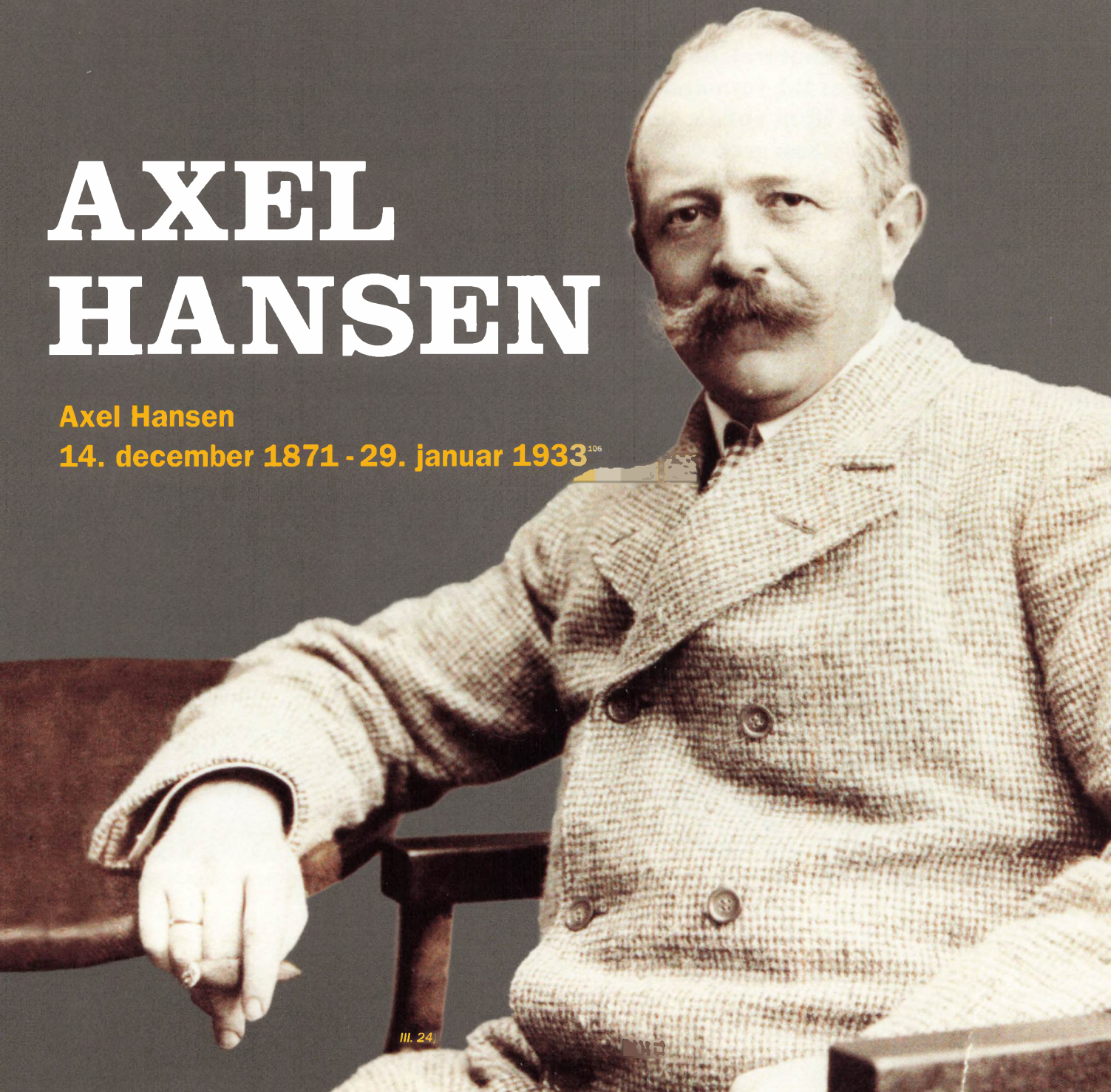
Indenfor Bilisternes eksklusive Verden spiller Dir. Aksel Hansen en vis Rolle, udenfor den indtager han den Position, der følger af at være Søn af den gamle Ejer af Rabeshave Bryggeridirektør og stor Grundejer i Glostrup.

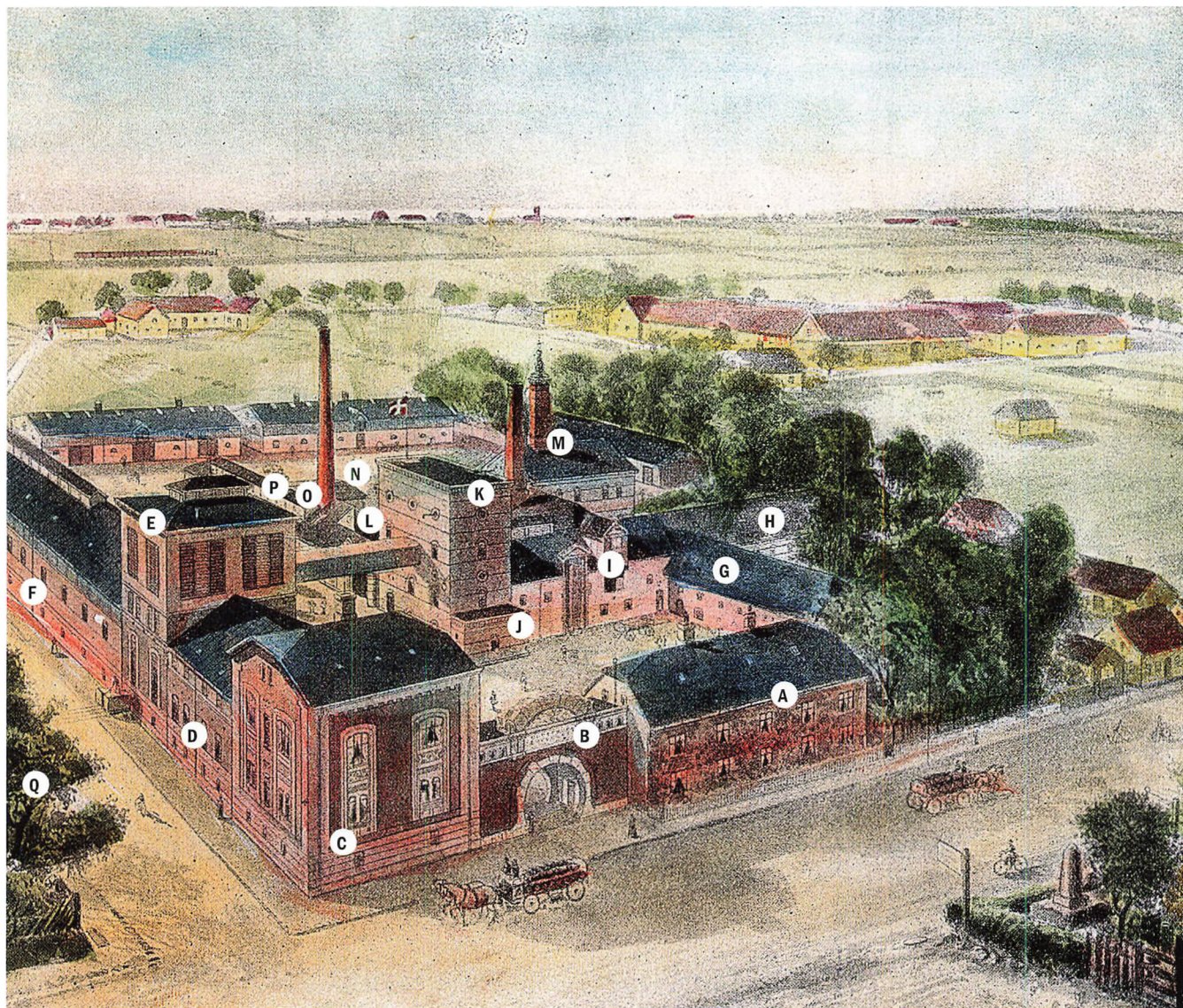
9. juni 1905, PolitikenTM

AXEL HANSEN

Axel Hansen

14. december 1871 - 29. januar 1933¹⁰⁶

III. 27) Bryggeriet anno 1900.

A: Friedels gl. stuehus

B: Port

C: Nyt stuehus

D: Hvidtølskælder, gærstue

E: Kogehus, svalebakker

F: Skibsolkælder, gærstue og
svalebakker

G: Maltlager

H: Maltgulv, kornmagasin

I: Maskinrum

J: Vaskerum

K: Vandtårn m.m.

L: Trapper

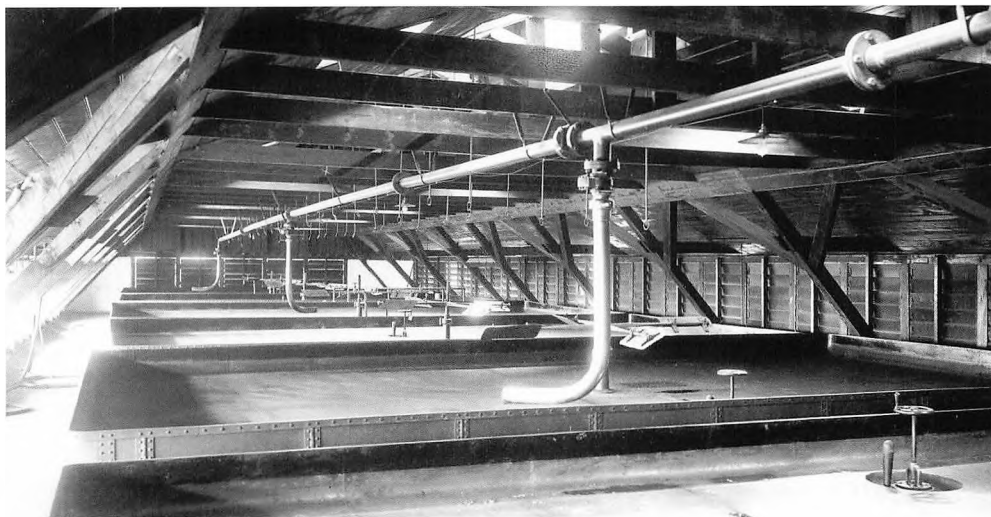
M: Maltkølle

N: Kedelhus

O: Smedje

P: Træskylleri

Q: Rum til mæskvogne

III. 28) Svalebakker, hvor urten afkøles i store de bækker, inden gæren kan tilsættes.

III. 29) Bryggeriets arbejderboliger. Foran ses Karl Johan Georg Michaelsen og hans kone, Karen Kirstine, i 1915.

OM AXELS MASKINER

Axel Hansen var glad for fart. I sine unge år var han aktiv i travsport, men kastede sig tidligt over de motoriserede hestekræfter og blev en af bilismens pionerer i Danmark. Han stiftede NORDISK MOTOR KOMPAGNI, og gik under navnet BRYGGEREN i automobilkredse¹¹¹. Rigtigt mange gange lod han sig fotografere i sin stadigt voksende vognpark, oftest som stolt chauffør¹¹². I sommeren 1910 var

han igen med, hvor udviklingen gav nye muligheder for fart og spænding, da han var med til at grundlægge DANSK FLYVESELSKAB. Selskabet havde til formål at fremme brugen af flyvemaskiner og sikre Danmarks deltagelse i internationale flyvestævner. Selskabet købte flyvemaskinen WAMPA og ansatte Alfred Nervø til at flyve maskinen¹¹³.

Ill. 30) Axel Hansen i en De DionBouton, med sønnen Knud Hansen som passager i ca. 1907.

III. 31) Alfred Nervø i flyvemaskinen WAMPA ved den første flyvning over København 3. juni 1910. Hvorvidt DANSK FLYVESELSKAB allerede ejede maskinen vides ikke.

III. 32) Alfred Nervø i flyvemaskinen WAMPA.

*Undertegnede, der har benyttet Hafnia Maltekstrakt øl,
kan anbefale det som et overordentligt velsmagende og
styrkende Maltpræparat, der leveres i Handlen til en
meget moderat Pris*

13. februar 1907, C.W. Møller¹¹

KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER

A/s Kjøbenhavns Bryggerier
og Malterier, Hafnia
1896 - 1939¹¹⁵

I A/s KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER er Axel Hansen med til at udvikle landets eneste større bryggeri, der udelukkede producerer skattefri øl, og dermed opdyrker et helt nyt marked for øl med lavt alkoholindhold.

Nye tider

Trods moderniseringer af bryggeriet må Axel Hansen, som sin far, indse, at små bryggerier ikke længere kan klare konkurrencen alene. I 1896 slår bryggeriet i Glostrup sig derfor sammen med hvidtølsbryggeriet i St. Kongensgade og stifter KJØBENHAVNS HVIDTØLSBRYGGERIER. Axel Hansen sælger bryggeriet i Glostrup til selskabet, men forsætter som direktør¹¹⁶. Selskabet starter med en aktiekapital på 250.000 kr¹¹⁷.

To år senere går KJØBENHAVNS HVIDTØLSBRYGGERIER sammen med bryggerierne STEFAN i Stefansgade på Nørrebro og HEIDRUN på Dr. Olgasvej og stifter pr. 1. april 1898 selskabet A/S KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER. Selskabet har en aktiekapital på 900.000 kr., og Axel Hansen fortsætter som en ud af tre direktører i det nye selskab¹¹⁸.

I slutningen af 1890'erne sender nye vaner hos kunderne og ølskatten fra 1891 ølforbruget ud i et stort fald¹¹⁹. Hos KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER fravælger de den bayerske

øl og satser i stedet udelukkende på maltproduktion og skattefri øl. Selskabet udvikler i de kommende år adskillige nye alkoholsvage og dermed skattefrie øltyper, ligesom de drømmer om også at kunne producere malt til eksport¹²⁰. De tilpasser løbende virksomheden. Det betyder, at bryggeriet i St. Kongensgade nedlægges omkring år 1900, mens HEIDRUN bortforpagtes i 1902¹²¹. Samtidig vokser bryggerierne i Stefansgade og Glostrup, og i starten af 1900-tallet er KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER det eneste større bryggeri i landet, som udelukkende brygger skattefrie øltyper¹²². Axel Hansen beskriver i 1905 forandringen: „Her er blevet anderledes. Bryggeriet producerer årlig 24000 Tdr. Hvidtøl og 3½ Million Flasker Kroneøl. Det havde Far ikke tænkt sig, da han begyndte for 60 Aar siden. Jeg har fyrretyve mand paa Bryggeriet hver Dag.“¹²³

Trods deres specialisering sidder selskabet dog stadig kun på beskedne 3 % af det samlede danske hvidtølsmarked¹²⁴.

III. 34) Bryggeriarbejdere i Glostrup.

11) McBride d. 15/11, 1908.

1500 = 2 1/2 % Payman d. 1908
1500 = 6 1/2 % do do
3000

For 9 mos. - 900000 T & F. A. 1.225% 604.50
32 F. A. 2.5% 160.00
Balting % 764.50

38 1/2 % for F. A. O. e. a.

12) Scott d. 18/11/1908

For 9 mos. - 900000 T & F. A. 1.225% 519.30 %
36 F. A. 2.5% 180.00
699.30

35 % for F. A. O. e. a.

13) For T & F. McBride = 794.40

~ 3% ~ 2 = 158.80

953.20

For 6% McBride = 683.40
36 ~ 2 = 208.20

891.60

Diff. 58.20 -

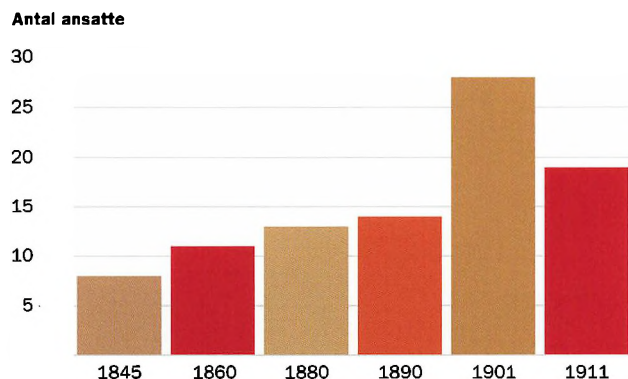
Sk. b. s. d. 2/12 1905.
 1500 i 1/2, 750 a 1/2, 750 a Roman
 Rjman - i all 3000 f.
 hor ginn i Gorkon 78 f. 1/2, 7752.60 f.
 33 f. 1/2, 32.53. 165 f.
 Balking % 72.9
 % f. 1/2: a ower 38 %

 3000 a Roman Rjman
 hor ginn i Gorkon 71 1/2, 1/2, 7752.550
 33 f. 1/2, 32.53. 165 f.
 Balking % 71.5
 % f. 1/2: a ower 35 1/2 %

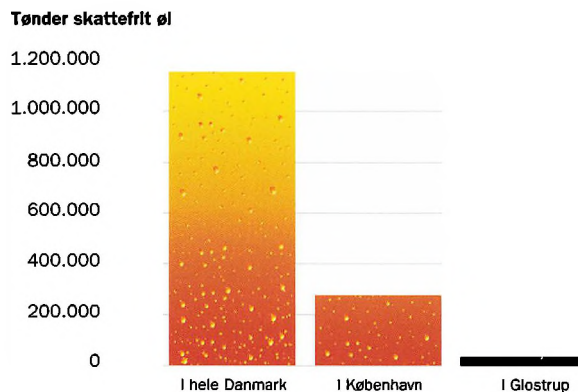
 all Roman Rjman hor a uwa ginn
 7 f. 1/2, 1/2 1/2 b. s. d. minaw i 664 f.
 a 10, 2 f. 71 1/2, 40 f.
 all Roman Rjman hor i % ginn
 54 minaw a 45 f. - 24, 30 f.

III. 35) Etiketter fra Kjøbenhavns Hvidtølsbryggerier 1896-98.

III. 36) Opskrift på skibsøl fra 1905 i Axel Hansens håndskrift.

III. 37) Antal ansatte ved bryggeriet i Glostrup fra 1845-1911.

III. 38) Produktion af skattefrit øl i Danmark omkring 1905.

Levemanden Axel

Axel Hansen beskrives som energisk og med et frisk humør; hvor end han viser sig, skal der ske noget. Som ung er han en meget ivrig travsportsmand, men med tiden overgår hans interesse til de nye motoriserede køretøjer – bilerne – Axel Hansen er et kendt ansigt blandt bilismens pionerer¹²⁵. Han er også ofte at finde blandt publikum i de københavnske teatre eller på scenen hos det lokale diletteantteater¹²⁶.

15. maj 1897 gifter Axel Hansen sig med Christiane Emilie Lønborg¹²⁷. Christiane er datter af den kendte fotograf Adolf Lønborg og søster til Cani Lønborg, der er fotograf i Glostrup¹²⁸. I 1902 flytter familien fra den 10 år gamle direktørlejlighed på bryggeriet og ind i den nyopførte pragtvilla GLOSTRUP Hus, som Axel har ladet opføre ved siden af bryggeriet¹²⁹. De forlader bryggeriets larm og får i stedet mere privatliv, stor have og masser af plads.

Axel og Christiane flytter ind med døtrene Elisabeth – kaldet Lise – på 4 år og den nyfødte Inge¹³⁰. To år senere kommer lillebror Knud til, og GLOSTRUP Hus er i de følgende år rammen om bryggerfamiliens liv i Glostrup.¹³¹

III. 39) Familien Hansen ved deres nye hus GLOSTRUP Hus i 1902.

III. 40) Familien Hansen på biltur på Landevejen foran bryggeriet i 1906.

III. 41) Inge Hansen ved klaveret i familiens hjem Glostrup Hus i 1920.

III. 42) Christiane Hansen med Lise i barnevognen ca. 1899.

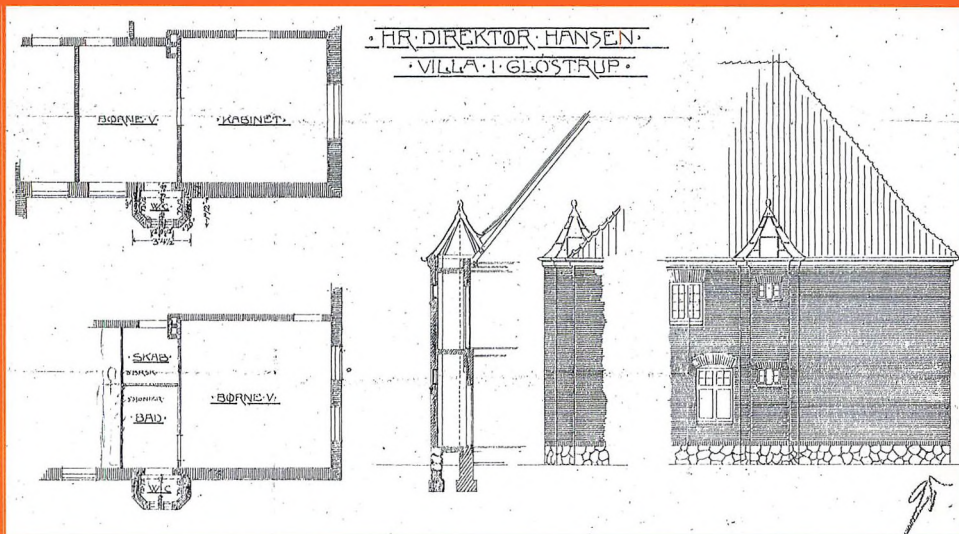

III. 43) Familien Hansens unge pige, Frk. Clausen, i 1920.

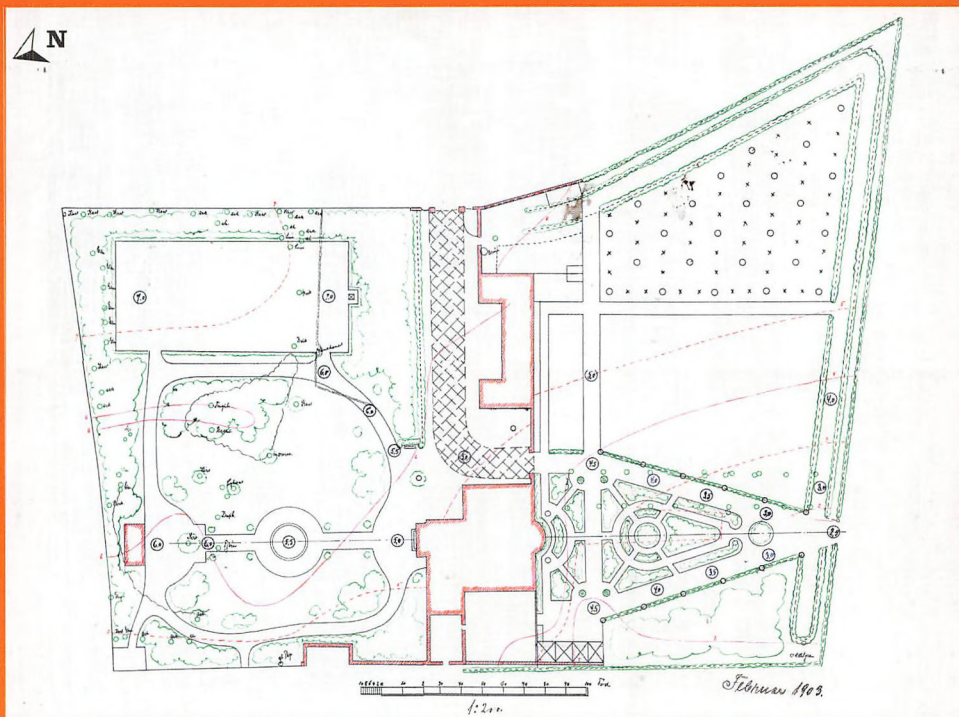
OM 'GLOSTRUP HUS'

Axel Hansen ønskede, at familiens nye villa skulle hedde GLOSTRUP HUS, men det krævede tilladelse fra L. Clausen, ejeren af KROGHS-LYST, da denne gård tilbage i 1700-tallet havde båret navnet. Han gav dog gladeligt sin tilladelse, da det var over 100 år siden, gården havde skiftet navn¹³³.

I 1927 blev GLOSTRUP HUS til byens rådhus, og i dag ejes huset stadig af Glostrup Kommune¹³⁴.

III. 44) Byggetegning af GLOSTRUP HUS' ► nyanlagte W.C. i tårnet fra 1907.

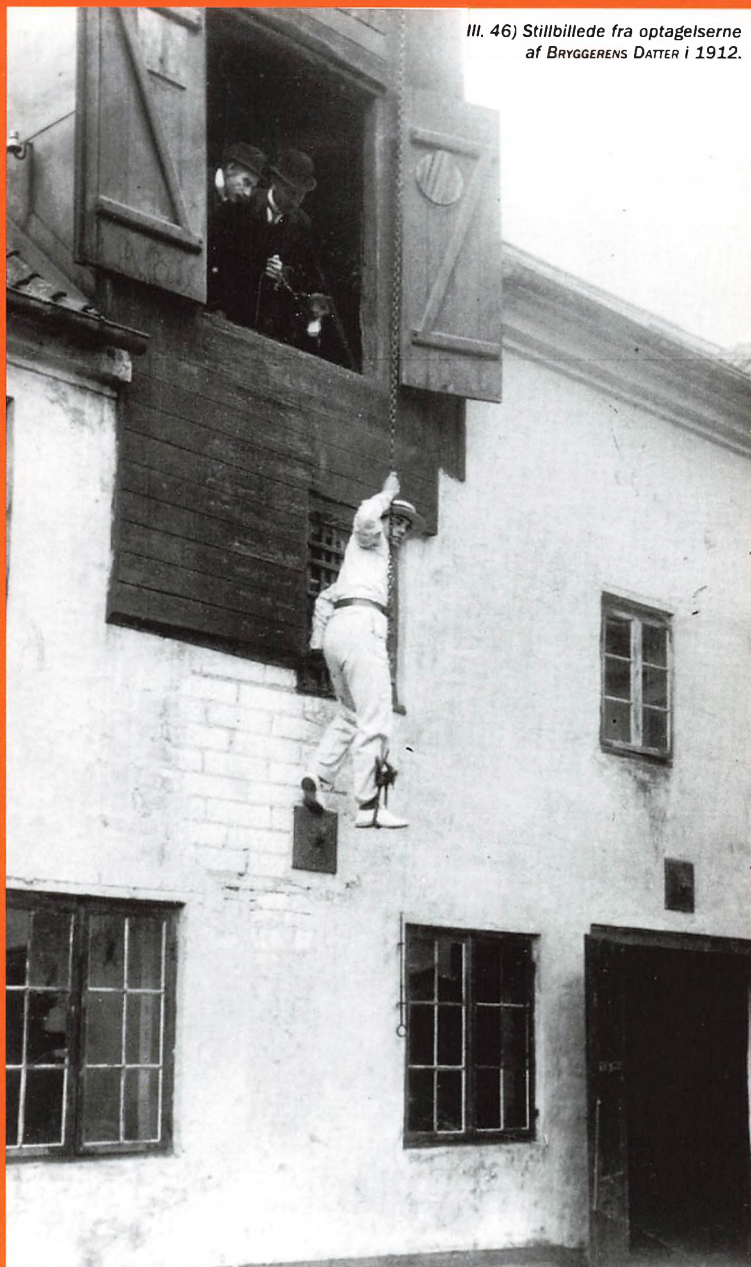
III. 45) Haveplan fra 1903. ►

OM 'BRYGGERENS DATTER'

Axel Hansen var gode venner med Kay van der Aa Kühle, en af grundlæggerne bag filmselskabet DET SKANDINAVISK-RUSSISKE HANDELSHUS, det senere A/S FILMFABRIKKEN DANMARK, der lovede Axel at optage en film på bryggeriet¹³⁵. Det blev til stumfilmen BRYGGERENS DATTER, hvor en række af filmens udendørsscener blev optaget på bryggeriet i Glostrup. Filmen havde premiere 9. august 1912 i den Københavnske biograf VICTORIA-TEATERET¹³⁶. Siden blev filmen vist i både Sverige, Norge, Tyskland, Østrig, England, Italien, og Rusland¹³⁷. BRYGGERENS DATTER var et romantisk drama om det unge elskende par, der skulle gå så grueligt meget igennem, inden de til slut kunne få hinanden. Samtidig indeholdt filmen en række action-scener med brand og en intens biljagt, der endte i den store TUBORG-FLASKE i Hellerup, hvorfra helten gled de 26 meter ned af flaskens yderside¹³⁸.

Filmens manuskript er skrevet af den senere så berømte filmskaber Th. Dreyer og journalist Viggo Cavling¹³⁹. Filmen er desværre, som så mange andre stumfilm, gået tabt. Bevaret er dog bl.a. en række stillfotos fra optagelserne¹⁴⁰.

Kühle var som Axel Hansen bryggersøn og selv uddannet brygger. Hans far havde arbejdet for Axels far, K.C. Hansen, på RABESHAVE, inden han kom til CARLSBERG som direktør¹⁴¹. I 1909 forlod Carl Jacobsens unge hustru sin mand til fordel for den unge Kühle, der aldrig kom til at gå i sin fars fodspor på CARLSBERG¹⁴².

III. 46) Stillbillede fra optagelserne af BRYGGERENS DATTER i 1912.

Axel Fyres

Den vante dagligdag på bryggeriet i Glostrup får en ende, da Axel Hansen den 30. december 1910 åbner et brev, hvor der står at, „Bestyrelsen beklager af maatte meddele Dem Opsigelse af Deres Stilling som Direktør i Kjøbenhavns Bryggerier og Malterier fra 1 April 1911 at regne“¹⁴³.

Med fyringen af Axel Hansen vælger bestyrelsen, at selskabet fremover blot skal have én enkelt direktør. Med den nye direktør Christian Schmidt i front gennemgår KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER i de kommende år en større udvikling og konsolidering. Han foretager bl.a. en nedskrivning af selskabets aktiekapital med 50 %, hvilket gør det muligt i en årrække at udbetale et passende udbytte til selskabets aktionærer¹⁴⁴.

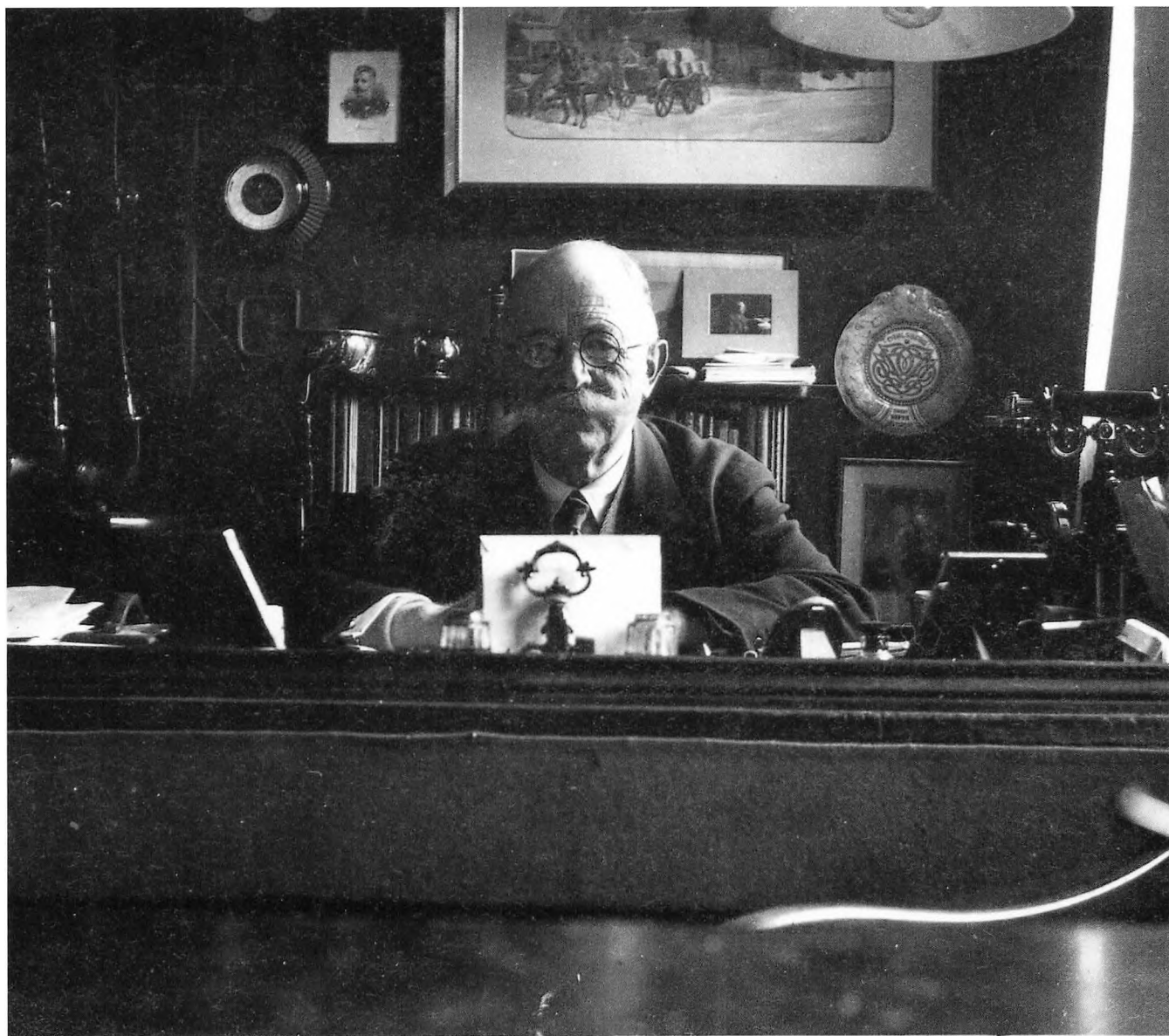
Efter fyringen kaster Axel Hansen sig snart ud i nye udfordringer og stifter et udstykningsselskab i Glostrup, hvorfra han sælger sine omfattende jordbesiddelser¹⁴⁵. Han forsætter desuden sit arbejde som vurderingsmand i AMAGER SKYLDKREDS, ligesom han besidder forskellige bestyrelsesposter¹⁴⁶. Axel Hansen og familien bliver boende i Glostrup frem til 1927, hvor de sælger GLOSTRUP HUS til Glostrup Sogneråd og flytter til RAGNESMINDE i Brøndby¹⁴⁷.

29. januar 1933 dør Axel Hansen efter lang tids sygdom¹⁴⁸.

Trods Christian Schmidts store arbejde går det ned af bakke for bryggeriet i Glostrup, der holder op med at give overskud til sine aktionærer¹⁴⁹. I 1913 er den daglige ølproduktion i Glostrup nedlagt, og bryggeriets faciliteter fungerer kun som reserve. Til gengæld arbejder malteriet videre på fuld kraft¹⁵⁰. Selskabet satser i de kommende år fuldt ud på maltproduktion i Glostrup, og 1916 ombygger de malteriet, så kapaciteten næsten fordobles¹⁵¹.

Ill. 47) Axel Hansen og Christian Schmidt i 1906.

III. 48) Axel Hansen på RAGNESMINDE ca. 1930.

Om bygningernes efterliv

Hvornår maltproduktionen i Glostrup endelig ophører, vides ikke, men 1. Juli 1930 sælger KJØBENHAVNS BRYGGERIER OG MALTERIER bryggeriet til Glostrup Kommune for 140.000 kr¹⁵².

Efter salget flytter ORRIS MARGARINEFABRIK¹⁵³ og byens brandstation ind i de tomme bygninger¹⁵⁴. I takt med udvidelsen af Landevejen må dele af bryggeriet rives ned, og de sidste af bryggeriets bygninger rives ned, da brandstationen flytter ud i 1949¹⁵⁵.

I dag står GLOSTRUP Hus alene tilbage som minde om Glostrups første industrivirksomhed, der i mange år var en central arbejdsplads i byen og tilholdssted for driftige og visionære mænd.

III. 49) Nedrivning af bryggeriet i forbindelse med udvidelsen af Landevejen omkring 1939.

III. 50) ORRIS MARGARINEFABRIK skiftede senere navn til ADUA A/S. Drengen på billedet er Axel Hansens børnebarn, Sigurd, på besøg på det nedlagte bryggeri i 1937.

OM MINDER FRA BRYGGERIET I GLOSTRUP

„Kom man til Glostrup i begyndelsen af dette århundred (læs: 1900-tallet) var der et bygningskompleks man lagde mærke til (...)“, mindes Knud Hansen, søn af Axel Hansen; og det var bryggeriet.

I dag er bryggeriet for længst forsvundet, tilbage er blot minderne.

„Allerede når man kommer i forstuen til kontoret, mærker man en stærk humleduft“. Knud Hansen fortsætter „Køllen havde tre eller fire 'gulve' med tilhørende vendeapparater, der blev drevet af en lille dampmaskine i gulvet. Herfra er der adgang til Malteriet, et stort rum gennem hele bygningen, med fint glittet gulv (...)“¹⁵⁶

Maltningen foregik kun om vinteren, og om sommeren, når de store maltgulve stod tomme, blev de omdannet til en kæmpe legeplads for bryggerfamiliens børn.

„Det var en herlig tumleplads for os unger“ husker Knud Hansen.

„Jeg havde dræsiner, og jeg havde en lille kedeltrukken vogn“.

Det var også et godt sted at løbe på rulleskøjter, tilføjer han „Der kunne godt sættes fart på“¹⁵⁷.

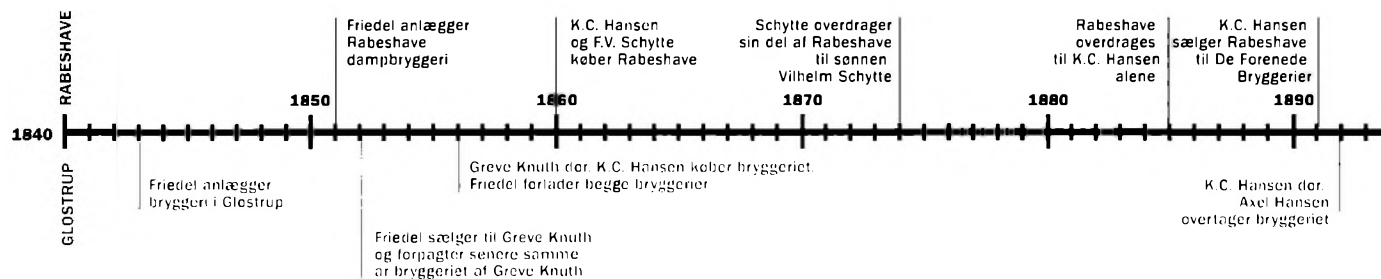

III. 51) Axel Hansens søn, Knud, i sin bil ca. 1909.

III. 52] Nedrivning af bryggeriet i 1950.

Tidslinje

1900

1910

1920

1930

1940

1950

Kbh's Bryggerier og Møllerier stiftes.
Axel Hansen er en af tre direktører

Axel Hansen sælger bryggeriet til Kbh's
Hvidtølsbryggeri og bliver meddirektør

Axel Hansen fyres, og Chr. Schmidt bliver
direktør i Kbh's Bryggerier og Møllerier

Kbh's Bryggerier og Møllerier sælger
bryggeriet til Glostrup Kommune (Sogn)

Det sidste af bryggeriet rives ned

Noter

Forkortelser:

FT: Folketælling
KB: Kirkebog
Dig.K.: Digital Kilde
RA: Rigsarkivet
GLA: Glostrup Lokalhistorik Arkiv

- ¹ KB Horsens, Vor Frelser Kirke, kontramini-
terialbog 1814-1819, opslag 31 og KB Garnison,
hovedministerialbog 1880-1891, opslag 22, RA.
- ² Københavns Politi, 3. Politispektorat, Sager
vdr. Udvandringsagenter, Friedel, RA, se kopi i
A11/127, GLA og KB Garnison, hovedministeri-
albog 1880-1891, opslag 22, RA.
- ³ KB Horsens, Vor Frelser Kirke, kontramini-
terialbog 1814-1819, opslag 31, RA.
- ⁴ Dig.K.1.
- ⁵ Dig.K.2.
- ⁶ Dig.K.2.
- ⁷ Dig.K.1.
- ⁸ KB Glostrup, hovedministerialbog 1815-1869,
opslag 399, RA.
- ⁹ FT 1840, Glostrup, opslag 11, RA.
- ¹⁰ A11/76/III og A11/75/I-II, GLA.
- ¹¹ KB Glostrup, kontramini-terialbog 1814-2004,
opslag 335, RA.
- ¹² A11/75/III, GLA.
- ¹³ A11/75/III/IV-VI, GLA.
- ¹⁴ FT 1845, Glostrup, opslag 15, RA.
- ¹⁵ Danmarks Statistik, Fabriks- og industritabeller
1855, Københavns Amt, opslag 13ff, RA, se
kopi i A11/126/I-II, GLA.
- ¹⁶ Dig.K.3.
- ¹⁷ Typkær 2009:4.
- ¹⁸ Dig.K.3.
- ¹⁹ Dig.K.4.
- ²⁰ Dig.K.3.
- ²¹ Dig.K.4.
- ²² Dig. K.5.
- ²³ Dig. K.6.
- ²⁴ A11/71/I, GLA.

- ²⁵ Dansk Kancelli, 2. departement, Brevsager
1847: 445, RA, se kopi i A11/73, GLA.
- ²⁶ A11/71/I, GLA.
- ²⁷ A11/71/I, GLA.
- ²⁸ A11/71/II, GLA.
- ²⁹ A11/75/XI, GLA.
- ³⁰ A11/77/XVII, A11/78/III og A11/78/IV, GLA.
- ³¹ Glamann 1962:196.
- ³² Danmarks Statistik, Fabriks- og industritabeller
1855, København, RA, se kopi i A11/126/III-V,
GLA.
- ³³ KB København, Vor Frelser, hovedministerialbog
1852-1866, opslag 5 og FT 1855, Christi-
anhavns Kvarter 1, Overgaden Oven Vandet,
opslag 208ff, RA.
- ³⁴ A11/77/XXVIII, GLA.
- ³⁵ A11/76/2 og A11/77/XXIX, GLA.
- ³⁶ Bjørn 1999:49f.
- ³⁷ A11/76/I, GLA.
- ³⁸ Dig.K.7.
- ³⁹ Mundtligt meddelt af Jesper Munk Ander-
sen, Museumsinspektør, Reventlow-Museet
Pederstrup.
- ⁴⁰ Dig.K.7.
- ⁴¹ Dig.K.7.
- ⁴² Dig.K.8.
- ⁴³ Dig.K.7.
- ⁴⁴ Københavns Politi, 3. Politispektorat, Sager
vdr. Udvandringsagenter, Friedel, RA, se kopi i
A11/127, GLA.
- ⁴⁵ Ankomstlister Philadelphia 1800-1965, National
Archives, Washington DC.
- ⁴⁶ Københavns Politi, 3. Politispektorat, Sager
vdr. Udvandringsagenter, Friedel, RA, se kopi i
A11/127, GLA.
- ⁴⁷ FT Glostrup: 1860 opslag 18; 1880 opslag
12; 1901 opslag 350; 1911 opslag 130+131;
1916 opslag 67; 1921, opslag 211, RA og KB
Glostrup, kontramini-terialbog: 1851-1884 op-
slag 207; 1892-1914 opslag 180; 1915-1930
opslag 181, RA.
- ⁴⁸ A11/78/III, GLA.
- ⁴⁹ A11/78/IV, GLA.
- ⁵⁰ Glamann 1962:196.

- ⁵¹ Danmarks Statistik, Fabriks- og industritabeller
1855, København og Københavns Amt, opslag
13ff, RA, se kopi i A11/126, GLA.
- ⁵² Meyer 1916:1f.
- ⁵³ KB Horsens, Vor Frelser, kontramini-terialbog
1819-1829, opslag 53 og KB Glostrup, kontra-
ministerialbog 1892-1914, opslag 3, RA.
- ⁵⁴ A11/59/I, GLA.
- ⁵⁵ FT 1855, Christianshavn kvarter 1, Overgaden
Oven Vandet, opslag 208ff, RA.
- ⁵⁶ A11/111/II, GLA (transskribering), se original
i Københavns Amts Søndre Birk (1), Skøde- og
panteprotokol (1819-1927), 1858 7 28 -1859 9
14, opslag 103-106/Fol 175, RA.
- ⁵⁷ Realregistre, skøde- og panteprotokoller,
Retten i Københavns Amts Søndre Birk med
Amagers Tinglysning, Realregister: Glostrup
(1813 -1971), 1813 Glostrup R18 I- 1946
Glostrup R18 I, opslag 36/Fol 17, RA, se kopi i
A11/111/register Fol17, GLA.
- ⁵⁸ A11/77/XXX, GLA.
- ⁵⁹ FT 1834, Horsens, Graven, opslag 2 og FT
1840, Skanderborg Horsens, Søndergade,
opslag 105, RA.
- ⁶⁰ FT 1845, Skanderborg Horsens, opslag 105,
RA.
- ⁶¹ Dig.K.9.
- ⁶² Krigsministeriet, Krigene 1848 og 1864,
Ansøgninger om erindringsmedalje 1848-1850
(1876-1943), København H, opslag 86, RA.
- ⁶³ Mundtligt meddelt af Anders Norgreen Olsen,
Tøjhusmuseet.
- ⁶⁴ FT 1855, Christianhavns kvarterer 1, Overgaden
Oven Vandet, opslag 208ff, RA.
- ⁶⁵ FT 1860, Glostrup, opslag 18, RA.
- ⁶⁶ FT 1870, Glostrup, opslag 7, RA.
- ⁶⁷ Politiets mandtaller, 1870, Langebrogade
nr. 6 matr.nr. 203b, opslag 28, Københavns
Stadsarkiv.
- ⁶⁸ KB Trinitatis (kbh.), hovedministerialbog 1845-
1849, opslag 295, RA.
- ⁶⁹ KB Glostrup, hovedministerialbog 1858-1890,
opslag 42, RA.
- ⁷⁰ KB Glostrup, hovedministerialbog 1870-1891,
opslag 5, RA.
- ⁷¹ KB Glostrup, hovedministerialbog 1870-1891,
opslag 14, 85 og 96, RA.

- ⁷² Politiets mandtaller, nov. 1879, Langebrogade nr. 6 matr.nr. 203b, opslag 3, Københavns Stadsarkiv og FT 1880, Glostrup, opslag 29, RA.
- ⁷³ Mundtligt meddelt af Anders Norgreen Olsen, Tøjhusmuseet.
- ⁷⁴ Københavns Politi, 3. Politiinspektorat, Sager vdr. Udvandringsagenter, Friedel, RA, se kopi i A11/127, GLA.
- ⁷⁵ Hvidt 1971:18.
- ⁷⁶ Hvidt 1971:412ff.
- ⁷⁷ Hvidt 1971:416.
- ⁷⁸ Hvidt 1971:416 og Dig.K.10.
- ⁷⁹ Københavns Politi, 3. Politiinspektorat, Sager vdr. Udvandringsagenter, Friedel, RA, se kopi i A11/127, GLA.
- ⁸⁰ A11/128 (transsskribering), se original i Københavns Byret, Skifteretten: Forseglings- og Registreringsprotokol (1863-1943), RA.
- ⁸¹ A11/128 (transsskribering), se original i Københavns Byret, Skifteretten: Forseglings- og Registreringsprotokol (1863-1943) og KB Garnison, Hovedministerialbog, 1874-1881 F, opslag 230, RA.
- ⁸² Dig.K. 11.
- ⁸³ Glamann 1962:196f.
- ⁸⁴ Realregistre, skøde- og panteprotokoller, Retten i søndre Birk, Retten i Københavns Amts Søndre Birk med Amagers tinglysning, Realregister: 1813 Glostrup R18 I – 1946 Glostrup R18 I, opslag 7, RA.
- ⁸⁵ Mundtligt meddelt af Mona Bitsch, Ballerup Lokalarkiv.
- ⁸⁶ A11/77/XXXI, GLA.
- ⁸⁷ Dig.K.12.
- ⁸⁸ Falberg Jensen 2015:52.
- ⁸⁹ Industriforeningen i København, Den Nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i København 1888, Generalkatalog over udstillere, side 89, opslag 66, RA.
- ⁹⁰ Mundtligt meddelt af K.C. Hansens efterkommer, 2016.
- ⁹¹ A11/77/XXXI, GLA.
- ⁹² Politiets mandtaller, Langebrogade nr. 6 matr. nr. 203b og 204a/b, Maj 1885 opslag 2 – Nov. 1891 opslag 2, Københavns Stadsarkiv.
- ⁹³ FT 1890, Glostrup, opslag 51 og FT 1911, Glostrup, opslag 161, RA.
- ⁹⁴ FT 1890, Glostrup, opslag 51-53, RA.
- ⁹⁵ A11/22, GLA.
- ⁹⁶ A11/22 29. marts og 8. april, GLA.
- ⁹⁷ Dig.K.13.
- ⁹⁸ Dig.K.13.
- ⁹⁹ Jacobsen 1934:104.
- ¹⁰⁰ Dig.K.14.
- ¹⁰¹ Glamann 1962:193.
- ¹⁰² Meyer 1916: 34.
- ¹⁰³ Adresse-Avisen 1908:1.
- ¹⁰⁴ A11/22, GLA.
- ¹⁰⁵ Politiken 1905:3.
- ¹⁰⁶ KB Glostrup, hovedministerialbog 1870-1891, opslag 5 og KB Glostrup, kontramministerialbog 1930-1941, opslag 20, RA.
- ¹⁰⁷ B4535, B4536 og M91:37, GLA.
- ¹⁰⁸ Nationaltidende 1915:7.
- ¹⁰⁹ B664 og A11/14/k56, GLA.
- ¹¹⁰ Rådhusparken 2, J.nr. 1912/19, Glostrup Kommunes Byggesagsarkiv og A11/14/k56, GLA.
- ¹¹¹ A11/87 (Berlingske tidende, aften 30. januar 1933), GLA.
- ¹¹² Billedsamling, GLA.
- ¹¹³ Den til Forsendelse med de Kongelige Brevposter privilegerede Berlingske Politiske og Avertissementstidende 1910:1 og Green 1910:1168f.
- ¹¹⁴ DfB's historie, KBH Bryggerier +Hafnia, æske 4, Anbefalinger, Carlsberg Arkiv, se kopi i A11/129, GLA.
- ¹¹⁵ Jacobsen 1934:394ff.
- ¹¹⁶ A11/36/I, GLA.
- ¹¹⁷ Green 1896:500.
- ¹¹⁸ Green 1899:447f
- ¹¹⁹ Dig.K.11.
- ¹²⁰ Illustreret Tidende 1900:555.
- ¹²¹ Sørensen 1998:19.
- ¹²² Adresse-Avisen 1908:1.
- ¹²³ Verdens-Spejlet 1905:389.
- ¹²⁴ Verdens-Spejlet 1905:389 og Nüchel Thomsen 1973: Tabel 8 s. 46.
- ¹²⁵ A11/87 (Berlingske Tidende aften 30. januar 1933), GLA.
- ¹²⁶ A11/22, GLA.
- ¹²⁷ KB Garnison, kontramministerialbog 1892-1899, opslag 195, RA, A11/56 og M645, GLA.
- ¹²⁸ Dig.K.15, A282 og M645, GLA.
- ¹²⁹ B4191 og B726, GLA.
- ¹³⁰ KB Glostrup, kontramministerialbog 1892-1905, opslag 126, og KB Glostrup, kontramministerialbog 1892-1905, opslag 150, RA.
- ¹³¹ KB Glostrup, kontramministerialbog 1892-1905, opslag 73, INDEN FT 1911, FT 1911, Glostrup, opslag 161, FT 1916, Glostrup, opslag 35 og FT 1925, Glostrup, opslag 162, RA.
- ¹³³ A11/45, GLA.
- ¹³⁴ Realregistre, skøde- og panteprotokoller, Retten i Københavns Amts Søndre Birk med Amagers Tinglysning, Realregister: Glostrup (1813 -1971), 1813 Glostrup R19 II- 1946 Glostrup R19 II, opslag 174/Fol 333, RA, se kopi i A11/111/register Fol333 og A11/123, GLA.
- ¹³⁵ Nielsen 2003:293.
- ¹³⁶ Nielsen 2003:290.
- ¹³⁷ Nielsen 2003:179.
- ¹³⁸ Nielsen 2003:295f.
- ¹³⁹ Nielsen 203:292.
- ¹⁴⁰ B1844-47, GLA.
- ¹⁴¹ Meyer 1916:35.
- ¹⁴² Nielsen 2003:43.
- ¹⁴³ A11/97, GLA.
- ¹⁴⁴ Jacobsen 1934:398.
- ¹⁴⁵ Berlingske 1911:3.
- ¹⁴⁶ A11/87 (Berlingske Tidende aften 30. januar 1933), GLA.
- ¹⁴⁷ FT 1930, Brøndbyvester, opslag 74, RA.
- ¹⁴⁸ KB Glostrup, kontramministerialbog 1930-1941, opslag 20, RA og A11/87, GLA.
- ¹⁴⁹ Socialdemokraten 1913:5.
- ¹⁵⁰ Roskilde Dagblad 1913:3.
- ¹⁵¹ DfB's historie, KBH's Bryggerier +Hafnia, æske 3, Hafnia, KBM, div. korrespondance 20.12 1904-29.12 1917, Referat fra generalforsamling i Aktieselskabet Københavns bryggerier og Malterier, fredag 29. december 1916, Carlsberg Arkiv, se kopi i A11/129 GLA og Rådhusparken 2, J.nr. 1916/42, Glostrup Kommunes Byggesagsarkiv.

- ¹⁵² DfB's historie, KBH's Bryggerier + Hafnia, æske 2, Panteobligationer, Skøder, målebrev ect., Skøde 1930, Carlsberg Arkiv, se kopi i A11/129, GLA.
- ¹⁵³ Rådhusparken 2, J.nr. 1931/209, Glostrup Kommunes Byggesagsarkiv.
- ¹⁵⁴ B1091, GLA.
- ¹⁵⁵ A84/13 (Indbydelse til åbning af brandstation), GLA.
- ¹⁵⁶ M91:37ff, se original i A11/90, GLA.
- ¹⁵⁷ V48: min. 10:30-12:09, GLA.

Litteratur og kilder

Litteratur

Bjørn, Claus 1999: Knuthenborg park, Danmarks største herregårdspark og dens skabere. Knuthenborg.

Falberg Jensen, Nicolai 2015: Den nordiske Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling i København i 1888 – en introduktion til arkivet og dets anvendelsesmuligheder. I: Erhvervshistorisk Årbog, 2015,1.

Glamann, Kristof 1962: Bryggeriets Historie i Danmark indtil slutningen af det 19.århundrede. Gyldendal.

Hvidt, Kristian 1971: Flugten til Amerika eller Drivkræfter i masseudvandringen fra Danmark 1868-1914. Jysk Selskab for Historie 22. Universitetsforlaget i Aarhus.

Jacobsen, Carl (red.) 1934: Dansk Brygger-Stat. bd. 1. København.

Meyer, Karl 1916: De forenede Bryggerier 1891-1916. København.

Nielsen, Jan 2003: A/S Filmfabrikken Danmark. SHR/Filmfabrikken Danmarks historie og produktion. Multivers APS.

Nüchel Thomsen, Birgit 1973: Tuborg 1873-13. maj-1973. Tuborg og bryggeriindustrien under skiftende markedsvilkår 1873-1973. Tuborg.

Sørensen, Poul 1998: A/S Københavns Bryggerier og Malterier, Hafnia. I: Årsskrift Nørrebro Lokalhistoriske Forening og Arkiv, 1998.

Typpær, Leif 2009: Ølbrygning – den Fynske Landsby. Odense Bys Museer.

Trykte kilder

Green, Theodor 1896: Danske Fonds og Aktier 1896. København.

Green, Theodor 1899: Danske Fonds og Aktier 1899. København.

Green, Theodor 1910: Danske Fonds og Aktier 1910. København.

Avis og ugebladsartikler

Adresse-Avisen, 2. marts 1908: Københavns Bryggerier og Malterier. s. 1.

Berlingske Tidende, 30. september 1911, Stort Ejendomssalg. s. 3.

Den til Forsendelse med de Kongelige Brevposter privilegerede Berlingske Politiske og Avertissementstidende 15. juni 1910, Indbydelse til Aktietegning 'A/S Dansk Flyveselskab'. s. 1.

Illustreret Tidende 27. maj 1900, årg. 41: Øl og Malt. Københavns Bryggerier og Malterier. s. 555-558.

Nationaltidende 19. juli, 1915. Glostrup. s.7.

Politiken 9. juni, 1905. Billister. Direktør Aksel Hansen. s. 3.

Roskilde Dagblad 3. september 1913. Skal Bryggeriet sælges? Sammenslutning med Fredrikssund Bryggeri? s. 3.

Socialdemokraten 15. september 1913. Sammenslutning af Bryggerier. s. 5.

Verdens-Spejlet nr. 25, 3. Aarg. 19. marts 1905. Glostrup. s. 388-390.

Digitale kilder

Alle digitale kilder er set juni 2016.

Dig.K.1: Vingopoulou, Loli: FRIEDEL, Adam de. The Greeks, Twenty-four Portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution, from the Commencement of the Struggle, London, Adam de Friedel, 1832. Travelogues:
<http://eng.travelogues.gr/collection.php?view=288>

Dig.K2: Petersen, Claus: Slægtstræ kvindelinje. Min fars slægt:
<https://sites.google.com/site/mlnfarsslægt/slgstr-kvindelinje>

Dig.K3: Nielsen, Rolf og Kühn-Nielsen, Peter: Øl. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Mad_og_bolig/%C3%98I_vin_og_spiritus/%C3%98I_og_mineralvand/%C3%88I

Dig.K.4: Jørgensen, Casper: Hvordan bagerne kom til Danmark. Kulturarv 1001 fortællinger:
http://www.kulturarv.dk/1001fortaellinger/da_DK/carlsberg

Dig.K.5: Kultur og Fritid, Esbjerg Kommune: Emil Christian Hansen (1842-1909). Ribe 1300:
<http://www.ribe1300.dk/Om%20Ribe/Historier%20om%20Ribe/Emil%20Christian%20Hansen.aspx>

Dig.K.6: Nielsen, Rolf: Emil Christian Hansen. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Mad_og_bolig/%C3%98I_vin_og_spiritus/Vin_generelt/Emil_Christian_Hansen

Dig.K.7: Gay, V.: F.M. Knuth. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Dansk_Blografisk_Leksikon/Samfund,_Jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Politiker/F.M._Knuth

Dig.K.8: Strange Petersen, Erik: Det unge demokrati, 1848-1901. Demokratiets etablering: Den grundlovgivende forsamling. Danmarkshistorien.dk Aarhus Universitet:
<http://danmarkshistorien.dk/historiske-perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/demokratiets-etablering-den-grundlovgivende-forsamling/>

Dig.K.9: Auken, S.: Krigssange og fædrelandssange. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Dansk_litteratur_historie/Dansk_litteratur_historie_2/Forfatningskamp_og_borgerkrig/Krigssange_og_%C3%A6drelandssange

Dig.K.10: Aarhus Stadsarkiv: Udvandring fra Aarhus. AarhusWiki:
http://aarhuswiki.dk/wiki/Udvandring_fra_Aarhus

Dig.K.11: Eriksen, Sidsel og Hardt: Alkohol (alkoholforbruget i Danmark). Gyldendal. Den Store Danske:
[http://denstoredanske.dk/I_teknik_og_naturvidenskab/Kemi/Organisk_kemi_og_stof typer/alkohol/alkohol_\(Alkoholforbruget_i_Danmark\)](http://denstoredanske.dk/I_teknik_og_naturvidenskab/Kemi/Organisk_kemi_og_stof typer/alkohol/alkohol_(Alkoholforbruget_i_Danmark))

Dig.K.12: Brodersen, Uwe: Historien om Nørrebro Teater. Dengang.dk
<http://dengang.dk/artikler/1831>

Dig.K.13: Berthelsen, Carsten & Nielsen, Rolf: Bryggeri. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Mad_og_bolig/%C3%98I_vin_og_spiritus/%C3%98I_og_mineralvand/bryggeri

Dig.K.14: Christensen, Jens: Carlsberg (1847-2013). Danmarkshistorien.dk Aarhus Universitet:
http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/carlsberg-1847-2013/?no_cache=1

Dig.K.15: Ochsner, Bjørn: Ad. Lønborg. Gyldendal. Den Store Danske:
http://denstoredanske.dk/Dansk_Blografisk_Leksikon/Kunst_og_kultur/Fotografi/Fotograf/Ad._L.%C3%B8nborg

Utrykte kilder

Glostrup Lokalhistoriske Arkiv

A11 Glostrup Bryggeri.

A84 Glostrup Brandvæsen.

A282 Lønborg, Cani.

M91: Sørensen, Poul U.år: Glostrup Bryggeri.

M645: Ishøj, Claus 2002: Fotografen og hans hustru. Nybyggere i København foråret 1872.

Samt B og V samling.

Rigsarkivet

Kirkebøger.

Folketællinger.

Danmarks Statistik, Fabriks- og industritabeller 1855.

Danske Kancelli, 2. Departement.

Realregistre, skøde- og panteprotokoller.

Krigsministeriet, Krigene 1848 og 1864.

Københavns Byret, Skifteretten.

National Archives, Washington DC

Ankomstlister.

Glostrup Kommunes Byggesagsarkiv

Rådhusparken 2.

Københavns Stadsarkiv

Politiets mandtaller

Carlsberg Arkiv

DfB's historie, KBH Bryggerier +Hafnia samt bil-
ledsamling.

Billedliste

GLA = Glostrup Lokalhistoriske Arkiv

III. 1) Maltvægt: 2016, A11/125, GLA.

III. 2) Christian Ditlev Friedel: 1864-66, B662, Brown, Williams & Co, 41 North Street, St. Louis, GLA.

III. 3) 1832, Aikaterini Laskaridis Foundation. FRIEDEL, Adam de. The Greeks, Twenty-four Portraits of the principal Leaders and Personages who have made themselves most conspicuous in the Greek Revolution, from the Commencement of the Struggle, London, Adam de Friedel.

III. 4) 2016, Sognekort, Glostrup sogn (Smørrum herred), 1817 (ca.) Tegnet, Geodatastyrelsen.

III. 5) 1912, Rådhusparken 2, J.nr. 19, Glostrup Kommunes Byggesagsarkiv.

III. 6) 1908, A11/74, GLA.

III. 7) 1872, B1803, GLA, affotografering af maleri af Andreas Jauntzen, i privateje.

III. 8) Grev Knuth: Ca. 1850, B660, GLA, affotografering af litografi.

III. 9) 1880'erne, B5397, GLA.

III. 10) 1903, j. nr. 2016/11. GLA. Affotografering af maleri af Aage Lønborg Jensen, i privateje.

III. 11) Knud Christian Hansen: Ca. 1870, B661, GLA.

III. 12) 2016, A11/119, GLA.

III. 13) Ca. 1880, B3033, GLA.

III. 14) 1872, B841, GLA.

III. 15) 2016, A11/118, GLA

III. 16) 1879. Københavns Politi, 3. Politinspektør, Sager vedr. Udvandringsagenter, Rigsarkivet. Se kopi i A11/127, GLA.

III. 17) 1887, Rabeshave, Carlsberg Arkiv.

III. 18) ca. 1920, B1425, GLA.

Glostrup Historie 2016